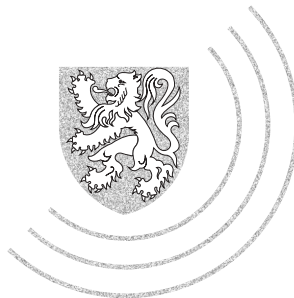

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

31 oktober 2002

BELEIDSBRIEF

Onderwijs en Vorming

Beleidsprioriteiten 2002-2003

ingediend door mevrouw Marleen Vanderpoorten,
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

INHOUD

	Blz.
1. Waardering van het leerkrachtenberoep	3
2. Waardering van het technisch- en beroepssecundair onderwijs	8
3. Vereenvoudigen van de regelgeving	11
4. Kwaliteitszorg en -bewaking optimaliseren	11
5. Finaliseren en uitvoeren van het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het secundair onderwijs	12
6. Het onderwijs afstemmen op de verschillen tussen leerlingen en tussen cursisten	13
7. Wegwerken van mogelijke financiële drempels	17
8. Het draagvlak van de scholen en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) versterken	18
9. Informatie- en communicatietechnologie (ICT) integreren	20
10. Samenwerking tussen cultuur en onderwijs	22
11. Een participatieve schoolcultuur stimuleren	22
12. Leerplicht, leerrecht en leerlingenrechten	23
13. Hertekenen van het onderwijslandschap	23
14. Het hoger onderwijs versterken in de uitvoering van zijn maatschappelijke opdracht	14
15. Leren uitbouwen tot een proces dat de hele levensloop omspannt : 'levenslang en levensbreed leren'	28
16. Naar een nieuwe opleidingsstructuur	30
17. Kleurrijk Vlaanderen	30
18. Het onderwijs internationaliseren	31
Stand van zaken van de uitvoering van de resoluties en moties aangenomen door het Vlaams Parlement	33

Beleidsbrief onderwijs en vorming 2002-2003

Het Vlaams onderwijs is goed. Indien we ervoor willen zorgen dat het ook in de toekomst goed blijft, moeten we de noodzakelijke veranderingen durven en kunnen doorvoeren. De internationale ontwikkelingen, inclusief de migratiebewegingen, de technologische evolutie, de voortschrijdende kennismaatschappij vormen uitdagingen die we tien jaar geleden nauwelijks kenden en waarvan we de draagwijdte derhalve moeilijk konden inschatten. Om die uitdagingen aan te pakken, is de inzet van velen vereist en moeten we op competentie kunnen steunen. Voldoende financiële mogelijkheden blijven dan ook de voorwaarde om een kwaliteitsonderwijs nu en in de toekomst te garanderen.

Bij de start van dit nieuwe werkjaar verwijs ik met enige fierheid naar de substantiële stijging van het onderwijsbudget. Voor 2003 is die stijging immers - zowel procentueel als absoluut- beduidend sterker dan deze van de afgelopen tien jaar. Basis- en hoger onderwijs krijgen een bijzondere financiële aandacht.

Tabel 1: Evolutie van de Vlaamse onderwijsbegroting (beleidskredieten)

	IN DUIZEND EURO	%-STIJGING PER JAAR	%-STIJGING PER JAAR (INFLATIE GEZUIVERD)
1995	5.715.867		
1996	5.854.673	2,4	0,4
1997	5.976.029	2,1	0,4
1998	6.112.482	2,3	1,3
1999	6.312.214	3,3	2,1
2000	6.554.332	3,8	1,3
2001	6.863.584	4,7	2,2
2002	7.191.238	4,8	3,1
2003	7.559.143	5,1	3,6

(Voor het eerst in de Vlaamse Gemeenschap wordt in oude Belgische frank de 300 miljard overschreden.)

1. Waardering van het leerkrachtenberoep

Uit recent wetenschappelijk onderzoek van A. Aelterman (UG), J. Verhoeven (KUL), N. Engels (VUB) en P. Van Petegem (UA) is gebleken dat de Vlamingen de leerkrachten sterk waarderen. Diezelfde Vlamingen menen evenwel dat er in de samenleving in het geheel te weinig respect is voor de leerkrachten. Dat wijst erop dat de negatieve beeldvorming over het beroep op een kunstmatige manier in stand gehouden wordt. In het algemeen valt op dat de bevolking de werkdruk van de leerkrachten in grote mate onderschat en de arbeidsvoorwaarden niet altijd correct inschat.

Bij de opmaak van de begroting 2003 werd opnieuw een inspanning geleverd om de leerkrachten in hun arbeidsvoorwaarden te waarderen. Op 1 juni 2003 zal het loon van alle personeelsleden stijgen. Deze stijging bedraagt het dubbele van de eerste loonsverhoging van december 2001. Daarnaast wordt er ook voor een aantal selectieve loonsverhogingen gezorgd:

- Op 1 september 2002 en 2003 worden de volgende fasen van de gelijkschakeling van het loon van kleuterleider/onderwijzer naar het loon van regent gerealiseerd;

Tabel 2: Vastbenoemd onderwijzer met 20 jaar geldelijke anciënniteit; echtgeno(o)t(e) niet ten laste; 1 kind ten laste. Netto maandbedrag zonder BBSZ (bijzondere bijdrage sociale zekerheid)

Voor 01-09-02	01-09-02	01-06-03	01-09-03
1611,03	1630,35	1656,668	1669,963

Totale loonsverhoging: + 3,7%

Op 01.09.02: CAO IV (gelijkschakeling onderwijzer – regent)

Op 01.06.03: CAO VI

Op 01. 09.03: CAO IV (gelijkschakeling onderwijzer – regent)

- Op 1 september 2002 ging de loonsverhoging in voor de directeurs in het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs. Voor de directeurs in het buitengewoon onderwijs steunt deze verhoging niet alleen op het aantal leerlingen, maar ook op de totale omkadering;

Tabel 3: Vastbenoemd directeur van een basisschool met een anciënniteit van 25 jaar; echtgeno(o)t(e) niet ten laste; 1 kind ten laste. Netto maandbedrag zonder BBSZ (bijzondere bijdrage sociale zekerheid)

- *Directeur basisschool met 350 leerlingen of meer / Directeur categorie A in het buitengewoon basisonderwijs.*

Voor 01-09-02	01-09-02	01-06-03	01-09-03
1954,16	2025,81	2055,87	2080,01

Totale loonsverhoging: + 6,44%

- *Directeur basisschool met minder dan 350 leerlingen / Directeur categorie B in het buitengewoon onderwijs*

Voor 01-09-02	01-09-02	01-06-03	01-09-03
1954,16	1999,59	2029,66	2053,79

Totale loonsverhoging: +5,1%

Op 01.09.02 : CAO IV (gelijkschakeling onderwijzer – regent) en CAO VI (loonsverhoging directeur Basisonderwijs)

Op 01.06.03 : CAO VI

Op 01. 09.03 : CAO IV (gelijkschakeling onderwijzer – regent)

- De maatregelen voor een meer aangepaste wijze van verloning die op experimentele basis in het volwassenenonderwijs werden gestart, worden vanaf het schooljaar 2003-2004 structureel verankerd. Dit houdt onder andere in een betere betaling in van personeelsleden in bijbetrekking en flexibeler regelingen inzake bekwaamheidsbewijzen;
- De bezoldigingen van de tijdelijken in de maanden juli en augustus wordt geïndexeerd;

- Vanaf 1 september 2002 krijgen de onderwijzers in Brussel een premie.

De tweede fase van de Hay-loonstudie is opgestart. Het bureau onderzoekt nu hoe een nieuw beloningsbeleid er zou kunnen uitzien rekening houdend met de ondertussen grondig gewijzigde situatie op het onderwijsveld (o.a. lerarentekort). Het nieuw beloningsbeleid moet van die aard zijn dat onderwijs verder voldoende competent personeel aantrekt, behoudt en motiveert. Daarom zal onder meer worden onderzocht hoe de loonsituatie van de tijdelijke personeelsleden in het onderwijs aantrekkelijker kan worden gemaakt. Hay zal het rapport opleveren eind 2002. Voor het nieuwe beloningsbeleid is interne billijkheid van belang. Dit wil zeggen dat degenen die een gelijkwaardige bijdrage leveren tot het kwaliteitsvol onderwijs gelijkaardig moeten worden beloond. Ook de externe competitiviteit is een aandachtspunt. Het beloningsbeleid in het onderwijs moet in die zin herwerkt worden dat het -nog meer dan vroeger- competente mensen aantrekt. Het nieuwe beloningsbeleid zal dan ook meer rekening houden met functiezwaarte en evaluaties, naast de reeds bestaande beloningsgrondslagen van anciënniteit en bekwaamheidsbewijzen. De conclusies van die studie zal ik meenemen in de discussies rond CAO VII waarvan de bespreking in 2004 zal plaats vinden.

Naast loonsverhogingen, wordt ook verder werk gemaakt van het verminderen van de werkdruk:

- in het kleuteronderwijs wordt bijkomende omkadering voorzien om kleinere leeftijdsgroepen mogelijk te maken;
- de lesopdracht van de (kleuter)onderwijzer(es) wordt verminderd met één uur tot een maximum van 26 uur;
- vanaf 1 september 2003 worden er bijkomende lestijden toegekend voor meer bewegingsopvoeding in het kleuteronderwijs;
- vanaf dit schooljaar (2002-2003) bedraagt het minimum aantal uren voor een voltijdse opdracht van een praktijkleerkracht 29 uren en het maximum 30 uren. Een praktijkleerkracht die voltijds werkt moet voortaan 29 uren presteren en eventueel een extra uur (plage-uur). Vroeger moest de praktijkleraar 30 uren presteren;
- ook aan de leerkrachten uit het deeltijds kunstonderwijs werd gedacht. Vooral de leerkrachten van de lagere graad muziek, van de middelbare graad woordkunst en de middelbare graad beeldende kunst hadden een vrij hoge werkdruk. Dit wordt nu verholpen door extra 6% leraarsuren aan deze graden toe te kennen;
- vanaf 1 september 2002 worden er extra uren uitgetrokken voor het paramedisch personeel in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. De bedoeling van deze maatregel is de werkdruk voor alle personeelsleden in het buitengewoon onderwijs te verminderen. Dit gebeurt ten eerste door meer uren toe te kennen aan de scholen van het type 3 en type 6. Dit zijn de scholen die kinderen opvangen met ernstige emotionele of gedragsproblemen en kinderen met een visuele handicap. De verhoging geldt ook voor de internen van de Gemeenschapsinternaten. De scholen van het buitengewoon onderwijs beschikken op die wijze over 6% uren om paramedisch, medisch, sociaal, psychologisch en orthopedagogisch personeel tewerk te stellen;
- de opvangcentra van het Gemeenschapsonderwijs –die kinderen van het buitengewoon onderwijs opvangen tijdens de weekends en de vakanties- krijgen vanaf dit schooljaar 7% meer middelen.
- dit schooljaar zullen de scholengemeenschappen over 7 000 uren-leraar extra beschikken. Volgend schooljaar worden daar nog 7 000 uren aan toegevoegd. Op twee jaar tijd betekent dit meer dan 600 voltijdse betrekkingen die moeten

aangewend worden om de werkdruk te verminderen (splitsing van klassen, aanvangsbegeleiding jonge leerkrachten, verhoging van de zorg door leerlingenbegeleiding). Dit betekent dat in diezelfde periode iedere scholengemeenschap over gemiddeld 5 voltijdse werkkkrachten extra beschikt;

- vanaf dit schooljaar worden middelen voor ICT-coördinatie toegekend, waardoor leerkrachten die niet meer als een bijkomende taak moeten opnemen.

In de loop van 2003 zal een website on line de leerkrachten informeren over hun rechten en plichten. Leerkrachten zullen er in een heldere taal informatie vinden over hun statuut, carrièreverloop en jobinhoud. Achtergrondinformatie en meer details zullen toegankelijk gemaakt worden via links naar andere websites of webpagina's. Leerkrachten hebben ook recht op een informatiekanaal dat kort op de bal speelt, hen rechtstreeks informeert en systematisch het beleid duidt en toelicht. Een *Schooldirect* voor leerkrachten wordt op dit moment uitgetekend en de ontwikkeling ervan zal volgend jaar in de startblokken worden gezet.

In de loop van 2003 zullen leerkrachten kunnen genieten van de lerarenkaart die onder meer korting zal bieden op de toegangsprijs van culturele instellingen en manifestaties. Via deze gunsttarieven worden de leerkrachten gestimuleerd meer te participeren aan het culturele leven. Tegelijk wil ik met deze kaart hun rol beklemtonen als multiplicator van waarden en interesses.

ü Opvang van het leerkrachtentekort

Ook in 2003 zal ik een campagne voeren om jongeren te stimuleren leerkracht te worden. Een aantal van de voorstellen tot hervorming van de lerarenopleiding (zie verder) -die in het verlengde van de beleidsevaluatie- werden geformuleerd, kunnen op termijn de instroom in het beroep ongetwijfeld verhogen.

Uit de eerste fase van de loonstudie van Hay Management is gebleken dat de loon- en werksituatie van tijdelijke starters weinig aantrekkelijk en onzeker is. De vervangingspool wilde dit verhelpen door tijdelijke starters voor een schooljaar in te zetten. Momenteel doen 60 % van de basisscholen en bijna alle secundaire scholen er een beroep op. Dit jaar werden er 2900 poolleden geselecteerd tegenover 2213 vorig jaar. Deze poolleden zijn overwegend jong: 61,6% is jonger dan 30 jaar. Opvallend is dat amper 15% van hen slechts in één net wil lesgeven, de overige 75% wil in alle netten ingeschakeld worden. Ik wil het poolsysteem nu ten gronde laten evalueren en op basis van de resultaten van deze evaluatie, zal ik het -waar nodig- vanaf schooljaar 2003-2004 bijsturen. Het is mijn bedoeling de pool zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij de behoeften van jonge, startende leerkrachten en van de scholen. Nog dit schooljaar zal een openbare aanbesteding worden uitgeschreven voor het beheer van het poolsysteem.

De loonstudie wees tevens op de grote verschillen tussen tijdelijken en vastbenoemden en raadde aan die weg te werken. Daarom zal ik vanaf september 2003 voor de tijdelijke personeelsleden in het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs en in het deeltijds kunstonderwijs het stelsel van tijdelijke aanstelling van doorlopende duur invoeren. Dit stelsel biedt meer zekerheid en statutaire voordelen voor tijdelijke leerkrachten die al enkele schooljaren in dienst zijn en is een tussenstap naar een vaste benoeming.

Basisscholen hebben steeds meer behoefte aan breed samengestelde teams, met ruimere expertise dan deze van (kleuter)onderwijzer(es). Enerzijds moet deze verbreding aan bod komen in de initiële lerarenopleiding, anderzijds moeten

basisscholen open organisaties worden met meer ruimte voor andere kwaliteiten en professionele ervaringen. Het lerarentekort noopt ertoe nieuwe doelgroepen aan te boren. Met de introductie van kinderverzorg(st)ers in het gewoon basisonderwijs zette ik al een eerste stap in die richting. Ik wil nu de nieuwe functies van zorgcoördinator, ict-coördinator, administratieve medewerker in het basisonderwijs, openstellen voor hoger opgeleiden buiten het traditionele wervingsgebied van de basisscholen. Meer mobiliteit –ook binnen het onderwijs– zal de diversiteit in de basisscholen verhogen. De invoering van scholengemeenschappen (zie verder) zal toelaten dat –bijvoorbeeld op het vlak van lessenroosters en vervangingen– afspraken tussen scholen kunnen worden gemaakt om het onderwijspersoneel breder en optimaler in te zetten.

Om de instroom in het secundair onderwijs te stimuleren zal worden onderzocht hoe elders verworven competenties en elders verworven kwalificaties op zowel het vlak van bekwaamheidsbewijzen als het financieel vlak kunnen worden gevalideerd.

Om het lerarentekort op te vangen, werd de regeling inzake de bekwaamheidsbewijzen versoepeld. De mogelijkheden om les te geven, werden voor heel wat diploma's uitgebreid via de toepassing van de regeling van de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen. De aanstelling van een personeelslid op basis van een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs biedt de mogelijkheid de loopbaanontwikkeling van leerkrachten te stimuleren omdat die niet noodzakelijk beperkt moet blijven tot het specifieke studiegebied van de basisopleiding. Daardoor wordt het ook mogelijk rekening te houden met de persoonlijke ontwikkelingen en eventuele evolutie van leerkrachten na hun opleiding, met een bredere inzetbaarheid als gevolg.

In het verleden konden kunstenaars in het deeltijds kunstonderwijs vaak niet als “meester” lesgeven, omdat zij niet aan de diplomavereisten voldeden. De piste van de 'artistieke ervaring' bood in uitzonderlijke gevallen een uitweg om actieve kunstenaars, zonder in aanmerking komend diploma, aan te stellen en te bezoldigen. In het schooljaar 2001-2002 werd de 'artistieke ervaring' beschouwd als een “ander bekwaamheidsbewijs”. Vanaf dit schooljaar kan 'artistieke ervaring' leiden tot een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs op basis van een strikt omschreven procedure.

Om het bijzonder grote lerarentekort in Brussel op te vangen, zullen de onderwijzers en het bestuurspersoneel in het Brusselse lager onderwijs vanaf 1 september 2002 een premie ontvangen. Voorwaarde daarvoor is dat zij over een getuigschrift moeten beschikken, waaruit blijkt dat ze grondig Frans kennen. Deze premie geldt ook voor tijdelijke personeelsleden.

Momenteel wordt de wettelijke basis van detacheringen gevormd door het decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten. Vanaf september 2003 zal een nieuwe regeling in werking treden. De nieuwe regeling vertrekt van het uitgangspunt dat de detacheringen in het belang van het onderwijs moeten zijn en wil op die wijze het lerarentekort wat terugdringen. Met belang in het onderwijs worden activiteiten bedoeld die de werking van het onderwijs ten goede komen door deelname aan of ondersteuning en begeleiding van onderwijskundige vernieuwingen of experimenten, het onderwijsbeleid of het onderwijsonderzoek.

Tot slot kan ik nog vermelden dat vanaf 1 september 2002 de prepensioenleeftijd wordt opgetrokken van 55 naar 58 jaar. Ook deze maatregel die mits de nodige

overgangsbepalingen wordt ingevoerd, is bedoeld om het schrijnende tekort aan leerkrachten in te perken.

ü Human Resource Management- beleid

Op basis van de tweede fase van de loonstudie zal ik een aantal voorstellen inzake HRM lanceren.

De professionalisering van de directeursfunctie, rekening houdend met het feit dat de zware directietaak op een moderne en verantwoordelijke manier moet kunnen ingevuld worden, moet gepaard gaan met een reële financiële waardering.

De behoefte van de directeurs aan opleiding en nascholing werd reeds vaak aangekaart. Daarom wil ik het bestaande opleidingsaanbod verder stimuleren en ondersteunen. De professionalisering van de directeursfunctie kan mijns inziens ook niet losgezien worden van het openstellen ervan voor andere kwalificaties uit het hoger onderwijs dan de onderwijsdiploma's.

Om de directeurs de nodige ondersteuning te bieden, worden de middelen voor de administratieve omkadering van het basisonderwijs vanaf 1 september 2002 verhoogd.

Als verdere stimulans voor de ontwikkeling van een middenkader krijgen scholengemeenschappen van het secundair onderwijs één of meerdere bijkomende betrekkingen, afhankelijk van de grootte van de scholengemeenschap.

In het ontwerp-decreet over de hervorming van de lerarenopleiding zal het continuüm van stage, aanvangsbegeleiding en nascholing duidelijk worden onderstreept en verbonden met de loopbaanontwikkeling. Het decreet zal een tijdspad uittekenen voor de totstandkoming van de begeleiding van de student in opleiding en van de beginnende leraar. Ik ben van oordeel dat deze begeleiding in de praktijk bij het afnemend veld berusten, terwijl de opleiders het globaal toezicht houden, althans tijdens de opleiding. De begeleiders van morgen zullen dus leerkrachten zijn, die deze taak via functiedifferentiatie kunnen opnemen. De verdere modaliteiten daarvan moeten nog worden uitgewerkt.

De personeelsleden met een GESCO-statuuut (op basis van Vlaamse trekkingsrechten) kregen reeds een gewoon arbeidscontract. Met ingang van 1 september 2003 zullen die personeelsleden -voor zover ze aan bepaalde normen voldoen- worden opgenomen in een statutair kader. Hiermee wordt voor het eerst erkend dat een volwaardige basisschool recht heeft op een administratieve kern. Het is de bedoeling deze administratieve kernen in relatie te zien met de oprichting van scholengemeenschappen op het niveau basisonderwijs.

2. Waardering van het technisch- en beroepssecundair onderwijs

ü Schoolverlaters stevige startkwalificaties verstrekken

Leerlingen in het beroepssecundair onderwijs die op het einde van het tweede jaar van de derde graad een getuigschrift secundair onderwijs hebben verworven, kunnen sedert 1988 een diploma van het secundair onderwijs behalen nadat ze met succes hetzij een specialisatiejaar, hetzij een naamloos leerjaar hebben gevolgd. Tot nog toe moeten die leerlingen dus zeven studiejaren doorlopen om hun diploma secundair onderwijs te behalen, terwijl de leerlingen uit het ASO, TSO en KSO dit

diploma na zes succesvolle studiejaren, op het einde van het tweede leerjaar van de derde graad, kunnen verwerven. Mede gelet op het feit dat de leerplicht op 18 jaar eindigt, worden beroepsleerlingen benadeeld op het vlak van studiebekrachtiging ten opzichte van hun leeftijdsgenoten uit de andere secundaire onderwijsvormen. Bij hun intrede op de arbeidsmarkt kan dit belemmerend werken.

Daarom wens ik dat het diploma secundair onderwijs zonder onderscheid in alle onderwijsvormen wordt toegekend op het einde van het tweede leerjaar van de derde graad. Voor het ASO, TSO en KSO geeft dit diploma rechtstreeks toegang tot het hoger onderwijs. Omdat het beroepssecundair onderwijs momenteel onvoldoende voorbereidt op het hoger onderwijs, wil ik gemotiveerde leerlingen uit het BSO via een "doorstromingsjaar" betere slaagkansen geven in het hoger onderwijs. Jongeren uit het BSO zullen -net zoals sommige jongeren uit het ASO of KSO- een specifiek zevende jaar kunnen volgen dat hen beter voorbereidt op hun vervolgstudie in het hoger onderwijs. De specialisatiejaren BSO zullen -naar analogie met de specialisatiejaren TSO en KSO- nog uitsluitend de functie vervullen van aanvullende vorming voorafgaand aan inschakeling in het beroepsleven. Omdat dit alles de nodige voorbereiding en overgangsmaatregelen vergt, voorzie ik deze nieuwe regeling in te voeren vanaf het schooljaar 2004-2005.

Om de technische en beroepsgerichte opleidingen effectief te waarderen, wordt de structuur van het secundair onderwijs met de indeling in onderwijsvormen op termijn best afgebouwd. Omdat die indeling dusdanig met de reglementering van het onderwijs vervlochten is, zal het afbouwen zeer geleidelijk en stap voor stap moeten gebeuren. Bovendien zal die hervorming moeten steunen op een uitgewerkte alomvattende opleidingenstructuur (zie verder).

Als een eerste stap in het doorbreken van de onderwijsvormen, wil ik de eerste graad van het secundair onderwijs opnieuw bekijken vanuit het principe van de polyvalentie. Het is immers algemeen bekend dat in de eerste graad -die officieel gemeenschappelijk is- de onderwijsvormen reeds op verdoken wijze worden ingevoerd, onder meer door het mechanisme van de basisopties. Bij wijze van experiment in een twintigtal scholen zal vanaf het schooljaar 2003-2004 een haalbare en consequente vorm van polyvalente eerste graad worden uitgetoetst. Onder meer de plaats van technologische opvoeding zal bekeken worden vanuit een concept van voorbereidende technische wetenschap rond zeven domeinen. Deze technische wetenschap overstijgt de dualistische perceptie van techniek versus wetenschap.

ü Een actieplan uitwerken

Leerlingenstages

In het kader van de organisatie van het schooljaar werden flexibele stageperiodes ingevoerd, waarbij werd gezocht de onderwijsbelangen te verzoenen met de vigerende arbeidswetgeving, die ook op het leren op de werkvloer van toepassing is. De door de federale overheid toegestane afwijkingen op het KB betreffende het verbod op nacht - en zondagstages, zullen -na advies van de paritaire comités- geregeld zijn. Alle overige aspecten van leerlingenstages worden met ingang van 1 januari 2003 in een geactualiseerd raamwerk gevat. Daarbij wordt er gewezen op de noodzaak van leerlingenstages in alle richtingen van de derde en vierde graad van het TSO en BSO zodat de stagedoelstellingen onderdeel uitmaken van de leerplandoelstellingen. De stages kunnen evenwel slechts een meerwaarde leveren indien ze goed worden voorbereid en begeleid. Om dit te waarborgen zal het

departement een aantal praktische en technische richtlijnen verstrekken. De overheid heeft ook een aantal maatregelen genomen om de leerlingenstages te stimuleren, waaronder de leerlingenstagedatabank waarin vraag en aanbod met elkaar worden verbonden. De concrete invulling van de stages wordt echter aan de autonomie van de scholen overgelaten. Een werkgroep binnen de Interface (zie verder) onderzoekt de mogelijkheid van het uitwerken van één overkoepelende stagedatabank.

Regionale technologische centra

Een regionaal technologisch centrum (RTC) is een samenwerking van onderwijs en bedrijfsleven, waar middelen en expertise worden geconcentreerd en ten dienste gesteld van alle betrokken partijen. De kost van hoogwaardige infrastructuur en uitrusting, de opvolging van technologische ontwikkelingen en het uitbouwen van een netwerk van opleidings- en vormingsinstellingen en ondernemingen, overstijgt de individuele mogelijkheden. Het RTC biedt daarvoor een uitstekend samenwerkingsplatform, maar de inkleuring ervan gebeurt in functie van regionale noden, voorzieningen en prioriteiten. De overheid cofinanciert de werking van de RTC.

Eind 2001 zijn drie RTC opgestart (Mechelen, Limburg en Z.W. Vlaanderen). Dit jaar worden daar vier RTC aan toegevoegd (Waasland, Gent, Antwerpen, West- en Middenkust). De werking van deze RTC zal worden geëvalueerd vooraleer een beslissing over een verdere uitbreiding van hun aantal zal worden genomen. Binnen de Interface (zie verder) worden afspraken gemaakt om een betere afstemming te realiseren tussen de RTC's, de competentiecentra van de VDAB en de VIZO-centra".

ü Modulariseren van het beroepsgericht onderwijs

Voor de uitvoering van het experiment in de 49 deelnemende scholen wordt verder voorzien in bijkomende niet-organieke omkadering voor conceptuele voorbereiding respectievelijk implementatie van het project. Deze bijkomende middelen zijn nodig om het ingrijpend veranderingsproces van nu tot het einde van het schooljaar 2006-2007 mogelijk te maken.

Voor het voltijds beroepssecundair onderwijs bestrijken de modulaire beroepsopleidingen enkel het beroepsgericht gedeelte van een volledige opleiding. Een beroepsgerichte module bevat omwille van het geïntegreerd werken, naast basiscompetenties en sleutelvaardigheden ook een link naar de te integreren eindtermen van de basisvorming. De resterende basisvorming –die momenteel nog via de klassieke vakkenstructuur wordt gerealiseerd– zal in de vorm van modules basisvorming worden uitgewerkt.

De uitgewerkte modulaire beroepsopleidingen zullen in functie van transparantie en de brug naar het volwassenenonderwijs aangevuld worden met de in het decreet volwassenenonderwijs opgenomen structuurelementen (het minimaal aantal lestijden van de opleiding, het minimaal aantal lestijden van elke module, het minimaal aantal lestijden praktische vakken dat een module moet bevatten, de vakken waarmee de module gelijkgesteld wordt en het niveau van elke module). Verder zorgt een project van de interface rond levenslang leren (zie verder) - *modularisering van opleidingen en certificaten*- dat dezelfde modulaire opleidingsstructuren en samenwerkingsverbanden op regionaal vlak gestalte krijgen. Een doel hierbij is de wederzijdse erkenning van studiebewijzen van zelfde

opleidingen die uitgereikt worden door één van de publieke beroepsopleidingverstrekkers.

3. Vereenvoudigen van de regelgeving

De Kenniscel Reguleringsmanagement van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het departement Onderwijs werken samen aan een project waarbij de administratieve lasten vervat in het decreet basisonderwijs in kaart gebracht zullen worden. In het voorjaar 2003 zal daarover een verslag worden uitgebracht.

Andere projecten inzake vereenvoudiging zijn:

- een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van vakbonden, Vlhora en overheid, werkte voorstellen uit met betrekking tot de harmonisering en de uniformisering van de verlofstelsels voor de personeelsleden van de hogescholen. Ik zal deze voorstellen officialiseren en het regelgevend proces opstarten.
- het kinedecreet voerde specifieke regels in voor de personeelsleden van de optiek in afbouw. Deze regels geven in de praktijk aanleiding tot oneigenlijke toestanden die gecorrigeerd moeten worden. Ik werk momenteel een decretaal onderbouwde oplossing uit.
- een ontwerp-besluit dat een nieuwe, soepelere loopbaanstructuur en verloning voor de leden van het administratief en technisch personeel in het hoger onderwijs invoert, ligt op de syndicale onderhandelingstafel en zal voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd.

4. Kwaliteitszorg en -bewaking optimaliseren

ü Doelmatigheid van inspectie en begeleiding

De doelmatigheid van de drie geledingen van de kwaliteitsdriehoek -de inspectie (uitgezonderd de inspectie over de levensbeschouwelijke vakken), de pedagogische begeleidingsdiensten en de Dienst voor Onderwijsontwikkeling (enkel voor de opdracht "ontwikkeling analyse- en evaluatie-instrumenten")- werd vorig werkjaar door een extern bureau (Andersen) onderzocht. De studie geeft aan op welke vlakken er knelpunten zijn en stelt -waar mogelijk- de oorzaken voor deze knelpunten vast. Op basis van de aanbevelingen van de consultants, zal ik over een paar maanden een voorontwerp van decreet betreffende de kwaliteitszorg in het onderwijs voorleggen.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is de rol van de school als eerste verantwoordelijke voor onderwijskwaliteit (interne kwaliteitszorg). Tegelijk ligt de klemtoon op een grotere responsabilisering van de onderwijsinspectie. Zoals reeds aangekondigd in mijn beleidsnota, wens ik -via een beheersovereenkomst- de te realiseren doelstellingen inzake kwaliteitstoezicht duidelijk af te spreken. De externe kwaliteitsbewaking door de overheid gebeurt door de inspectie en bestaat uit een combinatie van nalevingscontrole (de strikte controle waarbij de school geconfronteerd wordt met de officieel vastgelegde normen) en systeemevaluatie (het meer open onderzoek dat moet toelaten de realisatie van de officieel vastgelegde normen te kaderen binnen en te benaderen vanuit de schooleigenheid). Het kwaliteitstoezicht zal in hoofdzaak uitgevoerd worden via de doorlichting van scholen en centra. Alleen voor de inspectie van de centra voor leerlingenbegeleiding opteer ik voor de visitatieformule, zoals overigens reeds in het CLB-decreet is voorzien (zie verder).

De huidige, veeleer stroeve organisatiestructuur met een sterke koppeling aan vakdeskundigheid wens ik om te vormen tot een flexibeler organisatievorm met meer open rekrutering. De selectie zal door een extern bureau worden uitgevoerd op basis van algemene vaardigheden en competenties. De objectiviteit en neutraliteit bij de doorlichtingen dienen gegarandeerd te worden. Vraag is of de pariteit hiervoor het juiste instrument is.

De aanbevelingen van Andersen stellen een radicale vraagsturing van de pedagogische begeleiding voorop. Bij het uitbouwen van een intern kwaliteitszorgsysteem zullen de scholen worden ondersteund door meer vraaggestuurde pedagogische begeleidingsdiensten en door nascholing. Daartoe zullen de middelen bestemd voor pedagogische begeleiding op een geleidelijke wijze worden toegekend aan de scholen zelf. Er zal worden nagegaan in welke mate er een behoefte blijft aan centraal ondersteunende begeleidingsdiensten en op welke wijze daaraan dan eventueel kan worden voldaan.

De Dienst voor Onderwijsontwikkeling was al in de voorbije jaren geëvolueerd naar een beleidsondersteunende dienst binnen het departement Onderwijs. Dit zal nu worden bekrachtigd.

ü Meten van leerlingenprestaties en leerwinst

Door de afnames van de peilingsproeven, begrijpend lezen en wiskunde in het basisonderwijs op het einde van vorig schooljaar, is een begin gemaakt met peilingen van de eindtermen. De resultaten van beide peilingsproeven zullen gedurende dit schooljaar bekend zijn en openbaar worden gemaakt. De ontwikkeling van de peilingsproef Informatieverwerking en -verwerking in de eerste graad van het secundair onderwijs is afgewerkt. Ondertussen worden -zowel voor het basis als voor de eerste graad secundair onderwijs- ook dit schooljaar een aantal nieuwe peilingsproeven aangemaakt. Zo komt er stilaan meer systematiek in het meten van leerlingenprestaties en krijgen we zicht op het behalen van de betrokken eindtermen in Vlaanderen. Gedurende dit schooljaar zal ik laten nagaan op welke wijze peilingen systematisch en periodiek kunnen georganiseerd worden. Bovendien zal worden nagegaan hoe, vanuit de overheid, de scholen kunnen worden ondersteund om het meten van hun leerlingenprestaties te optimaliseren.

Daarnaast zal ik laten nagaan welke instrumenten nodig zijn om de leerwinst van leerlingen te meten. Het steunpunt rond de loopbanen van leerlingen doorheen het onderwijs, dat ik recent oprichtte, bereidt momenteel een longitudinaal onderzoek voor naar de loopbanen van leerlingen in het onderwijs. Daarin wordt reeds veel aandacht besteed aan het meten van de leerwinst op macroniveau en aan mogelijke verklaringen voor de vastgestelde verschillen.

5. Finaliseren en uitvoeren van het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het secundair onderwijs

Het is mijn diepste overtuiging dat het uittekenen van een kader voor kwaliteitsvol onderwijs een kerntaak van de overheid is. Dat kader wordt onder meer gevormd door de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen.

Volgens de procedure voorzien in het decreet betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen zullen de specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs onder de vorm van decretale specifieke

eindtermen aan het parlement worden voorgelegd. Ondertussen worden de noodzakelijke contacten gelegd met de SERV voor het aanmaken van specifieke eindtermen uit beroepsprofielen. Die specifieke eindtermen zullen per studiegebied geleidelijk worden ontwikkeld in een af te spreken planning met de SERV.

6. Het onderwijs afstemmen op de verschillen tussen leerlingen en tussen cursisten

ü Gelijke onderwijskansen

Het decreet gelijke onderwijskansen (GOK I) omvat een aantal belangrijke wijzigingen die geleidelijk worden ingevoerd en worden ondersteund met de nodige communicatie- en sensibiliseringsacties.

Sinds 1 september 2002 ontvangen heel wat Vlaamse scholen bijkomende middelen om een gelijke onderwijskansenbeleid uit te bouwen. Op macro-niveau betekent dit dat de middelen die op experimentele basis beschikbaar waren, structureel werden gemaakt en inhoudelijk gegroepeerd om één samenhangend ondersteuningsbeleid te realiseren. Het eerste trimester van dit schooljaar zullen de scholen benutten om na te gaan waar hun behoeften, tekorten en sterke punten op het vlak van gelijke onderwijskansen zich situeren en te beslissen op welke terreinen zij hun middelen prioritair zullen inzetten. Nadien zullen zij het vooropgezette beleid in praktijk brengen. Om het uitwerken van dat beleid op schoolniveau te ondersteunen, wordt het begeleidingskader opgetrokken tot 28 voltijdse equivalenten. Het nascholingsaanbod dat onder mijn verantwoordelijkheid valt, besteedt exclusief aandacht aan het gelijke onderwijskansenbeleid. Eveneens sturen de steunpunten - Intercultureel onderwijs (ICO), Nederlands als tweede taal (NT2)- en het Expertisecentrum Ervaringsgericht Onderwijs (ECEGO) hun vormingsaanbod bij met de bedoeling tot één steunpunt te integreren.

Vanaf 1 januari 2003 moeten leerlingen zich kunnen inschrijven in de school van hun keuze. Dat recht geldt voor alle inschrijvingen vanaf het schooljaar 2003-2004. Scholen zullen leerlingen niet langer kunnen weigeren, tenzij in een zeer beperkt en welomschreven aantal gevallen. Ook het "doorverwijzen" van leerlingen wordt slechts in een beperkt aantal gevallen toegestaan.

Eveneens vanaf 1 januari 2003 (of vanaf 1 september 2002 op geheel vrijwillige basis) zullen de lokale overlegplatforms functioneren. Scholen zullen lokaal overleggen om -op basis van een omgevingsanalyse- een adequaat gelijke onderwijskansenbeleid te realiseren. Bij dit overleg zijn niet alleen de schooldirecties en inrichtende machten betrokken, maar ook de ouders, de leerkrachten, de leerlingen en vertegenwoordigers uit de gemeente, de socio-culturele en economische sector. Er is tevens een vertegenwoordiging voorzien van de integratiesector, de verenigingen waar armen het woord nemen en de organisaties van etnisch-culturele minderheden. Per overlegplatform is reeds een deskundige aangeworven. Deze deskundigen bereiden nu reeds de werking van de overlegplatforms voor in overleg met het departement Onderwijs. Er wordt tevens een commissie inzake Leerlingenrechten opgericht, die zal toezien op het correcte verloop van weigeringen en doorverwijzingen.

Voor alle aspecten van het gelijke onderwijskansendecreet is een evaluatie voorzien. Het longitudinaal onderzoek naar loopbanen van leerlingen in het basisonderwijs dat dit schooljaar start, zal onder meer nagaan of de bijkomende middelen die worden ingezet effectief bijkomende leerwinst bij de leerlingen genereren. Daarnaast

start een wetenschappelijk onderzoek dat dieper zal ingaan op de zelfevaluaties die de scholen zullen uitvoeren. De bijkomende pedagogische begeleiders en de deskundigen van de lokale overlegplatforms zullen worden opgevolgd en geëvalueerd.

Het gelijke onderwijskansendecreet voorziet voor het eerst ook maatregelen in het deeltijds kunstonderwijs. Het is mijn bedoeling leerlingen uit kansarme sociale milieus via doelgerichte initiatieven te stimuleren aan het deeltijds kunstonderwijs deel te nemen. Academies voor deeltijds kunstonderwijs, maar ook basis- en secundaire scholen of erkende professionele culturele organisaties zullen extra lestijden, uren-leraar en/of middelen krijgen om projecten op te starten die kansarme minderjarigen in contact brengen met het deeltijds kunstonderwijs. Dit kan via peter- of meterschapsinitiatieven van DKO-leraren of andere kunstenaars die deze leerlingen in het DKO begeleiden; nascholing op het gebied van muzische vorming van leerkrachten van basis- en secundaire scholen met een groot aantal kansarme leerlingen; verruimen van het studieaanbod in het DKO met opties of vakken die beter aansluiten bij de sociaal-culturele achtergrond van de doelgroep (bijvoorbeeld niet-Westerse kunstvormen).

De tweede fase van GOK-I impliceert dat alle basisscholen -vanaf het schooljaar 2003-2004- financiële middelen krijgen om een zorgbeleid uit te bouwen. Daarin zit o.a. de aandacht voor kinderen met leermoeilijkheden vervat. Het is de bedoeling profielen uit te werken voor de opdracht van de personeelsleden die hiervoor worden ingeschakeld. Via een heroriëntatie van middelen zal -ook in het secundair onderwijs- de 2de fase van GOK-I worden opgestart. De nadruk daarvan zal op de leerlingbegeleiding worden gelegd.

Met dit initiatief wil ik -zowel in het basis- als in het secundair onderwijs- een verbreding van de bestaande zorgcultuur in de scholen stimuleren en ondersteunen. Zorg moet integraal deel uitmaken van het dagelijkse onderwijs- en opvoedingsgebeuren. Het zorgbeleid moet zorgen voor een continue afstemming van het pedagogisch-didactisch aanbod en de behoeften van leerlingen. Met het introduceren van het zorgbeleid wil ik ertoe bijdragen dat leerlingbegeleiding méér is dan het inspelen op een brede waaier van problemen en eerder het welbevinden van de leerlingen bevordert, de aandacht voor het gepast omgaan met signalen en verschillen verhoogt, de communicatie met de ouders verzorgt en de samenwerking met de centra voor leerlingenbegeleiding systematisch nastreeft en evalueert. Het opzetten van samenwerkingsverbanden op niveau van de scholengemeenschappen (en eventueel scholengroepen) zal gestimuleerd worden met het oog op een optimaal gebruik van de globaal ter beschikking gestelde middelen en mogelijkheden. In samenspraak met de centra voor leerlingenbegeleiding -die in dit verband een draaischijffunctie vervullen- kan er werk gemaakt worden van netwerken met diensten van de jeugdzorg, de jeugdrechtsbank e.a. Ook de samenwerking met bedrijven krijgt in dit verband aandacht.

ü Een aparte beleidslijn voor anderstalige nieuwkomers

De onderwijssector doet reeds sinds jaren inspanningen om minder- en meerderjarige anderstalige nieuwkomers Nederlands te laten leren. De maatregel die bijkomende lestijden toekent waarmee scholen onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers kunnen inrichten, blijft behouden. De maatregel beoogt een zo snel mogelijke integratie van leerplichtige nieuwkomers in het gewone onderwijs. In het basisonderwijs blijft het principe behouden dat de anderstalige nieuwkomer zo dicht mogelijk bij de woonplaats moet kunnen school lopen.

Daarom kan elke school met minstens zes anderstalige nieuwkomers (vier in het geval van autonome kleuter- of lagere scholen) de nodige bijkomende lestijden krijgen voor deze leerlingen. Het aantal aanvullende lestijden is sinds 1999-2000 enorm gestegen. Tijdens het schooljaar 2001-2002 zijn 4301 lestijden toegekend voor 2.522 nieuwkomers in 242 scholen. Het vrijgemaakte budget bedroeg dan ook 5,97 miljoen euro. In het secundair onderwijs kunnen scholengemeenschappen onthaalonderwijs inrichten van zodra er 25 anderstalige nieuwkomers zijn. Het aantal leerlingen, scholen en het vrijgemaakte budget kende een vergelijkbare stijging als in het basisonderwijs. Tijdens het schooljaar 2001-2002 is 8,5 miljoen euro geïnvesteerd in 1.745 anderstalige nieuwkomers. De lokale overlegplatforms, opgericht in het kader van het decreet betreffende gelijke onderwijskansen, zullen ervoor zorgen dat er op lokaal niveau betere afspraken komen omtrent het aanbod aan onthaalonderwijs en de toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar dit aanbod.

Meerderjarige anderstaligen kunnen om Nederlands te leren terecht in de centra voor volwassenenonderwijs (36.068 cursisten), de centra voor basiseducatie (21.213 cursisten) of het systeem van Begeleid Individueel Studeren (2.917 cursisten). De regelgeving in het volwassenenonderwijs voorziet per 9 cursisten één lesgever.

Op de onderwijsbegroting 2002 zijn extra middelen vrijgemaakt voor enerzijds het opdrijven van de kwaliteit en de intensiteit van het aanbod Nederlands als Tweede Taal (NT2) en anderzijds het progressief wegwerken van de wachtlijsten NT2. Daartoe is een gedeelte van deze middelen verdeeld onder de Centra voor Basiseducatie en de Centra voor Volwassenenonderwijs op basis van ingediende projectaanvragen voor de organisatie van bijkomend aanbod NT2. Het andere gedeelte van de vrijgemaakte middelen zal aangewend worden voor kwalitatieve projecten, waaronder het ontwikkelen van lesmateriaal, het ontwikkelen van testen en toetsen en voor nascholing van leerkrachten NT2 in het Volwassenenonderwijs.

Om de kwaliteit van het aanbod van NT2 te verbeteren, de onderlinge afstemming van het aanbod te verbeteren en de cursisten beter te begeleiden zal een opvolgingssysteem van kandidaat-cursisten NT2 en cursisten NT2 opgezet worden onder de projectnaam "Huizen van het Nederlands". Op de begroting 2002 is hiervoor reeds een budget van 1 miljoen euro voorzien. Dit project moet toelaten een zicht te krijgen op de wachtlijsten voor NT2 (de bedoeling is ook een zicht te krijgen op degenen die via de inburgeringscontracten worden georiënteerd) en tegelijk de vorderingen van de cursisten op te volgen. Ook kunnen de Huizen van het Nederlands taken als intakegesprekken en toetsing op zich nemen om de toeleiding van kandidaat-cursisten naar het meest geschikte aanbod zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.

Gezien het stijgend aantal leerkrachten NT2 zal in hun nascholing worden geïnvesteerd. Daarnaast zal ondersteuning verleend worden voor de productie van cursussen en specifiek didactisch materiaal en voor de verbetering van het bestaande testmateriaal. Met deze plannen wens ik opvolging te geven aan de conclusies van de Rondetafelconferentie NT2 die tijdens het afgelopen schooljaar plaats vond.

ü Een actieplan buitengewoon onderwijs

Dit schooljaar zal een bijzondere aandacht uitgaan naar het buitengewoon onderwijs. In eerste instantie zal de plaats van het buitengewoon onderwijs in het wijzigende onderwijslandschap worden bepaald. Op basis van de hoorzittingen in

het Vlaams Parlement en het maatschappelijk debat over de discussienota *Maatwerk in Samenspraak* zal dit jaar een visietekst worden voorbereid.

ü Week van de diversiteit

Van 10 tot 14 februari organiseer ik in samenwerking met mijn collega's-minister Vogels en Van Grembergen een eerste Week van de Diversiteit. Met deze week willen we de waardering voor diversiteit aanmoedigen. Optimaal gebruik maken van maatschappelijke diversiteit, betekent erkennen dat mensen vanuit verschillende achtergronden een bijdrage leveren aan het maatschappelijk leven en het afstemmen van het beleid op alle maatschappelijke verschillen. Kinderen, jongeren en volwassenen worden nog al te vaak uitgesloten omwille van een handicap, hun etnische herkomst, seksuele geaardheid. Het komt erop aan de maatschappelijke structuren die ongelijkheid en uitsluiting in stand houden, te veranderen. Empowerment -het aanspreken van mensen op hun mogelijkheden- wordt steeds meer erkend als een strategie om ongelijkheid tegen te gaan.

Scholen en organisaties zullen worden uitgenodigd om de Week van de Diversiteit op een creatieve wijze te organiseren. Dit jaar gaat het om verschillen in gender, etniciteit, seksuele geaardheid en om mensen met een handicap. Ideeën, activiteiten en informatie worden op het web gezet, zodat ze ook anderen kunnen inspireren. De meest originele activiteiten worden beloond.

ü Basiseducatie

Het modulair concept dat vorig schooljaar werd uitgewerkt, brengt structuur in de basiseducatie waardoor de doelstellingen transparanter worden en de basiseducatie een duidelijke plaats krijgt in het geheel van het volwassenenonderwijs. Tegelijk wordt een systeem van zowel interne als externe kwaliteitsbewaking voorzien.

Tijdens het komend schooljaar zal het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB) -onder begeleiding van het departement onderwijs en in overleg met de sector- leerplannen voor die modulaire structuur uitwerken. Er zal intensief met de sector worden overlegd omtrent de implementatie van de modulaire basiseducatie vanaf het schooljaar 2003-2004. Dat overleg moet er ook voor zorgen dat met een betere integratie van de basiseducatie in het volwassenenonderwijs de gerichtheid op de individuele cursist en zijn totale ontwikkeling niet in het gedrang komt.

ü Het onderwijs aan zieke kinderen

In Onderwijsdecreet XIV creëert de Vlaamse regering de mogelijkheid om onderwijs in K-diensten (kinderpsychiatrische diensten) te subsidiëren. De K-diensten krijgen een subsidie-enveloppe gebaseerd op het aantal erkende bedden voor dag- en nachthospitalisatie en/of plaatsen voor daghospitalisatie. Op die wijze kunnen zij mensen permanent in dienst nemen, samenwerkingsovereenkomsten afsluiten met scholen, losse medewerkers betalen of een combinatie van deze mogelijkheden maken. De K-diensten worden gesubsidieerd om een onderwijsaanbod te verzekeren, maar kunnen geen diploma's of getuigschriften uitreiken. Het onderwijsaanbod moet de schoolse achterstand beperken en de reïntegratie van de jongeren in hun schools milieu voorbereiden. Verwacht wordt dat de diensten het gehele kalenderjaar door onderwijs organiseren. De overheid zal het onderwijs in K-diensten van nabij opvolgen en de getroffen regeling evalueren. Er zal ook een

oplossing worden gezocht om tegemoet te komen aan het stijgend aantal bedden en plaatsen. Daarnaast zal worden nagegaan in welke mate de regeling voor K-diensten een oplossing kan bieden voor andere doelgroepen die in een vergelijkbare situatie verkeren. Er bestaan nu drie kanalen waarlangs het onderwijs aan zieke kinderen wordt opgevangen:

- Tijdelijk Onderwijs Aan Huis (TOAH) in het basisonderwijs
- Type 5-onderwijs (ziekenhuisscholen en scholen verbonden aan een medische instelling).
- Onderwijs in K-diensten.

ü Jonge musici

Om de jongeren die over voldoende muzikale competenties beschikken en nog te jong zijn voor een professionele opleiding in de academies de kans te geven hun talenten verder optimaal te ontwikkelen, zal ik extra middelen investeren in het deeltijds kunstonderwijs en in de muziekkapel Koningin Elizabeth.

7. Wegwerken van mogelijke financiële drempels

ü Realiseren van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs

Ik kan gerust stellen dat het leerplichtonderwijs de laatste jaren in de richting van een grotere kosteloosheid evolueerde door een aantal aanpassingen aan de regelgeving die in onderwijsdecreet XIII-Mozaïek van 13 juli 2001 werden vastgelegd.

In het basisonderwijs mag geen inschrijvingsgeld worden aangerekend en er mag evenmin een bijdrage worden gevraagd voor alle onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven. Het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dat de kosteloosheidsregel ingrijpt op de door de scholen gehanteerde methodieken. Scholen mogen van de ouders bepaalde bijdragen vragen, maar over de bijdragelijst moet vooraf worden overlegd in de participatieraad of schoolraad. Ouders hebben dus inspraak. Via het participatiedecreet (zie verder) wil ik de inspraak van de ouders in deze materies nog versterken door hen instemmingsbevoegdheid te verlenen.

Vanaf dit schooljaar (2002-2003) moet de bijdrageregeling op een transparante manier in het schoolreglement worden opgenomen zodat ouders de grootte van de jaarlijkse bedragen die door de school gevraagd worden, kunnen inschatten. Deze verplichting moet verhinderen dat ouders in de loop van het schooljaar voor onaangename verrassingen komen te staan. Daarnaast moet er in de participatieraad / schoolraad een regeling uitgewerkt worden voor ouders die het financieel moeilijk hebben. Deze regeling vormt een afwijking op de bijdrageregeling en moet eveneens opgenomen worden in het schoolreglement.

Dit schooljaar zal ik steekproefsgewijs een aantal schoolreglementen laten screenen om een zicht te krijgen op wat basisscholen aanrekenen en eventueel de regelgeving bijsturen. Voor het secundair onderwijs zal deze screening per studierichting en per leerjaar gebeuren. Tevens laat ik onderzoeken welke bijdrage studiebeurzen voor leerlingen in het basisonderwijs kunnen leveren tot de kosteloosheid van het onderwijs.

ü Studietoelagen secundair onderwijs

De reglementering van de studietoelagen voor het secundair onderwijs werd doorgelicht. De nodige simulaties werden uitgevoerd teneinde de budgettaire weerslag en de financiële haalbaarheid na te gaan. Op basis hiervan zullen prioriteiten worden bepaald. Daarnaast worden ook de inspanningen aangehouden inzake administratieve vereenvoudiging en zullen verder acties worden ondernomen om ervoor te zorgen dat degenen die recht hebben op een studietoelage die ook aanvragen.

ü Een kwaliteitsvol leerlingenvervoer verzekeren

De organisatie van het leerlingenvervoer, georganiseerd door het departement Onderwijs, werd overgeheveld naar De Lijn. Deze overheveling wordt uiteraard opgevolgd, ook gedurende het schooljaar 2002-2003. Met De Lijn zullen concrete afspraken worden gemaakt inzake rapportering en beleids- en beheersindicatoren. Tegelijk wordt verder werk gemaakt van een nieuw reglementair kader.

8. Het draagvlak van de scholen en de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) versterken

ü Implementatie van het CLB-decreet

De centra voor leerlingenbegeleiding ronden op het einde van dit schooljaar hun eerste driejaarlijkse werkingsperiode af. Tijdens dit schooljaar ligt de nadruk op het implementeren van de gemeenschappelijke deontologische code, de opstart van een uniform (geïnfomatiseerd) registratiesysteem (NICO-project) en uiteraard de voorbereiding van de nieuwe beleidsplannen en –contracten die in werking treden op 1 september 2003.

De externe kwaliteitsbewaking van de centra voor leerlingenbegeleiding zal vanaf 1 september 2003 via visitatiecommissies gebeuren. Op 1 januari 2003 wordt de voorbereiding daarvan opgestart.

De tijdelijke decretale stuurgroep eindigt zijn werkzaamheden op 31 augustus 2003. In de plaats hiervan komt een internettensamenwerkingscel (ISC).

Met ingang van 1 september 2003 zal de omkadering van de CLB worden uitgebreid met 5,5% in uitvoering van CAO VI: 90% van deze extra-omkadering wordt lineair - op basis van gewogen leerlingenaantallen- verdeeld over de centra; 10% wordt verdeeld rekening houdend met de parameters die gelden voor het ondersteunen van het gelijke kansenbeleid. In het kader van de autonomie zullen de CLB die vrij kunnen aanwenden. De berekeningswijze voor de omkadering voor de ondersteuning van het gelijke kansenbeleid (minder dan 5% van de totale omkadering van de CLB) zal vanaf die datum worden afgestemd op het gelijke kansendecreet, daar waar voorheen de SIF+-parameters golden. Het nieuwe stelsel van bekwaamheidsbewijzen zal worden verankerd in een besluit na de goedkeuring van onderwijsdecreet XIV.

Op 1 januari 2003 zal binnen de CLB-sector voor drie jaar een netoverschrijdend experiment starten. In één regio zal een onafhankelijke informatiedienst worden opgericht, die alle leerlingen van de regio op een volledige en objectieve wijze informatie zal verstrekken over de structuur en de organisatie van het onderwijs,

het onderwijsaanbod, de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.

Een aantal centra participeert actief in de pilootregio's binnen het kader van de integrale jeugdhulpverlening (zie verder).

ü Samenwerken onderwijs- welzijn

Het project Onderwijs-Welzijn wil een betere afstemming realiseren tussen de onderwijssector (in hoofdzaak CLB's) en de andere sectoren van de integrale jeugdhulpverlening (Kind en Gezin, Algemeen Welzijnswerk, Vlaams Fonds voor de Integratie van Gehandicapten, de Bijzondere Jeugdzorg en de Geestelijke Gezondheidszorg). De projecten in de pilootregio's zijn inmiddels opgestart. Tijdens het schooljaar 2002-2003 ligt de nadruk vooral op het moduleren van het bestaande hulpaanbod. Modulering is het zo concreet en volledig mogelijk beschrijven van de activiteiten in een sector, volgens een afgesproken begrippenkader. Op die manier moet het voor alle betrokkenen duidelijk worden wie wat doet. Overlappingsen moeten worden weggewerkt en lacunes in kaart gebracht. Het globale aanbod wordt omschreven in (een combinatie van) duidelijk afgeijnde eenheden van hulp. Dit alles zal het aanbod en het proces van de hulpverlening voor de cliënt doorzichtiger maken. De opdracht van het project Onderwijs-Welzijn is tweeledig:

- het moduleringsproces binnen de CLB's ondersteunen;
- de brede opvolging van en communicatie over integrale jeugdhulpverlening binnen de onderwijssector. Daarbij zal ook de nodige aandacht worden besteed aan de verbanden met het gelijke onderwijskansenbeleid en met het beleid inzake opvolging van de leerplicht.

De samenwerking tussen onderwijs en welzijn met betrekking tot time-outprojecten wordt volgend jaar verder gezet. Via de ondersteuning van deze projecten willen wij een beter zicht krijgen op de effectiviteit van verschillende werkvormen van schoolvervangende programma's. Het is immers de bedoeling dat jongeren waarmee het samenleven in de scholen onmogelijk is geworden, via een tijdelijk schoolvervangend programma hun studies opnieuw kunnen opnemen.

ü Preventie en bestrijding van antisociaal gedrag in het secundair onderwijs: scholen voor jongeren- jongeren voor scholen (JoJo)

Met het project JoJo richt ik mij tot jongeren die de school voortijdig verlaten hebben of hun studies na het secundair onderwijs hebben stopgezet, maar toch geïnteresseerd zijn in scholen te werken. Jongeren van allochtone afkomst en jongeren uit kansarme gezinnen worden in het bijzonder aangemoedigd om deel te nemen aan dit startbanenproject. De doelstelling van het project is tweeledig:

- de jongeren van de doelgroep laten proeven van een job in het onderwijs, om hen te motiveren voor eventuele verdere opleiding en tewerkstelling;
- scholen met leerlingen met schoolse problemen ondersteunen om te werken aan een positief schoolklimaat en een beter contact tussen de leerkrachten en de allochtone of kansarme gezinnen.

Na een inlooperperiode in een aantal geselecteerde scholen in Antwerpen, Genk, Gent, Hasselt en Mechelen konden vanaf het schooljaar 2001-2002 ook scholen uit andere gemeenten in het project stappen. Tevens krijgen de startbaners de mogelijkheid een opleiding te volgen binnen het kader van hun tewerkstelling. Het is immers ook mijn bedoeling een grotere instroom van allochtonen en kansarmen

in het lerarenberoep te realiseren. Momenteel zijn alle oorspronkelijk voorziene plaatsen ingevuld. Dit schooljaar wordt de capaciteit van het project van 100 naar 150 tewerkstellingsplaatsen opgetrokken.

ü Bevorderen van de verkeersveiligheid

Op 1 maart 2001 is het startbanenproject Verkeersveiligheid van start gegaan. Met dit project wil ik jongeren die het moeilijkst aan werk geraken, de kans geven om 1 jaar werkervaring op te doen, zodat zij sterker staan bij hun verdere zoektocht naar werk. De startbaners worden ingeschakeld om de verkeersveiligheid van de schoolgaande jeugd te verhogen door de schoolomgevingen en het schoolwoonverkeer veiliger te maken. De startbanen worden niet aan een school toegewezen. Leerlingenstromen en verkeersveiligheid van leerlingen zijn immers niet gebonden aan individuele scholen. Daarom werd beslist om de startbanen toe te wijzen aan gemeenten, met uitzondering van een klein aantal dat bestemd is voor welbepaalde verkeersorganisaties en coördinerende instellingen. Zo kan er een structurele samenwerking tot stand komen tussen scholen en gemeenten. Momenteel zijn er 63 startbaners in dienst. Dit schooljaar zal het startbanenproject verder uitgebouwd worden. Hiertoe zal aan 114 nieuwe gemeenten de kans geboden worden in het project te stappen.

9. Informatie- en communicatietechnologie (ICT) integreren

Dit schooljaar worden voor de laatste maal middelen voor ICT-infrastructuur aan het leerplichtonderwijs toegekend. De basisdoelstellingen werden grotendeels bereikt, waardoor de middelen voor andere doeleinden konden worden ingezet. De verdere modernisering van het informaticapark zal gedragen worden een verhoging van de werkmiddelen. Dit schooljaar kunnen ook de scholen voor deeltijds kunstonderwijs gebruik maken van extra middelen voor de aankoop van soft- en hardware en worden er extra middelen ingezet in het volwassenenonderwijs met prioriteit in de sector van het tweedekansonderwijs. Een werkgroep binnen de Interface in het kader van het stimuleren van levenslang leren (zie verder) zoekt naar afstemming van de ICT-opleidingen, maakt afspraken omtrent het gezamenlijk aankopen van software licenties en de samenwerking op het vlak van e-learning.

Met de regeling van de ICT-coördinatie wil ik -hoewel nog in projectvorm- tegemoet komen aan de vraag van de scholen naar omkadering voor het opnemen van allerlei taken die opduiken bij een intensiever educatief gebruik van ICT. Deze maatregel geldt voor het lager- en secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en volwassenenonderwijs. De scholen krijgen een budget op basis van het aantal leerlingen, maar sommige leerlingen wegen zwaarder door omdat zij meer ondersteuning nodig hebben. De wegingsfactor daaromtrent is door de Vlaamse regering vastgelegd. In de praktijk zal het er ongeveer op neer komen dat er één voltijds ICT-coördinator kan worden aangeworven per 2200 gewogen leerlingen of cursisten. Voor elke onderwijsinstelling wordt op basis van het aantal gewogen leerlingen een puntenenveloppe berekend. De bedoeling is dat de scholen samenwerken en hun budget samenbrengen om de ICT-coördinatoren aan te werven. De puntenenveloppe wordt immers toegekend aan regionale samenwerkingsverbanden. De onderwijsinstellingen dienen aan te geven met wie ze in zo een regionaal verband wensen samen te werken. De aanwending van de punten kan gebruikt worden voor het oprichten van betrekkingen in ambten van ondersteunend, onderwijzend en/of bestuurspersoneel. Er wordt dus geen nieuw organiek ambt gecreëerd. Voor de taakomschrijving werden geen formele criteria vastgelegd. De scholen moeten de functie kunnen invullen al naargelang hun

behoeften. Ik ben evenwel van mening dat een efficiënte ICT-coördinatie zowel pedagogische als technische aspecten omvat. Naast de middelen voor personeelsomkadering worden ook middelen vrijgemaakt voor de logistieke en materiële ondersteuning van de ICT-coördinatoren. Tijdens de schooljaren 2002-2003 en 2003-2004 gelden nog overgangsmaatregelen voor het basisonderwijs. Omdat de vorming van samenwerkingsverbanden er niet meteen voor de hand ligt, wordt de puntenenveloppe aan de scholen toegekend. Het project zal in het schooljaar 2004-2005 op kruissnelheid komen en zal uiteraard worden geëvalueerd met het oog op een definitieve regeling.

In de nascholing van leerkrachten in het educatief gebruik van ICT wordt verder intensief geïnvesteerd. De regionale expertisenetwerken zullen hun werkzaamheden ter zake verder zetten, maar moeten evolueren in de richting van een meer vraaggestuurde invulling van hun aanbod. De eerste fase van de werking van de regionale expertisenetwerken (2000-2002) zal geëvalueerd worden en tegelijk wordt hun integratie naar één initiatief voorbereid. Om dit te ondersteunen wordt een prospectie verricht van de behoefte aan nascholing op vlak van ICT op het niveau van de scholen.

Verder worden een aantal educatieve projecten -Terra Nova, de virtuele school, Anywise, Klocodaris- voor het eerst of verder ondersteund. Het gaat om projecten die erop gericht zijn kwalitatieve leermiddelen voor e-learning te ontwikkelen. De projecten kunnen derhalve de leerkrachten ondersteunen in het educatief gebruik van ICT. Omdat het over online leermiddelen gaat, worden de projecten ook ingezet in de ondersteuning van het open- en afstandsonderwijs, meer specifiek voor doelgroepen zoals trekkende bevolking, zieke kinderen, kinderen van expatriates. De educatieve softwaredatabanken worden verder aangepast en verspreid. Momenteel wordt ook gestart met de voorbereiding van een portaalsite. Door onder andere een intensieve samenwerking met de educatieve website Klascement zal een aanzet gegeven worden tot het inventariseren en stroomlijnen van kwaliteitsvolle educatieve software en online leermiddelen.

Dit schooljaar wordt een bijzondere aandacht besteed aan het ondersteunen van de scholen om hun leerlingen veilig en correct met internet te leren omgaan. Een sensibiliseringscampagne rond de verschillende aspecten van veilig ICT-gebruik zal worden opgestart. Vragen die daarbij aanbod komen, zijn onder meer: over welke basisbeveiliging dient een school te beschikken? wat mag gepubliceerd worden op het internet en wat niet? hoe kunnen scholen hun leerlingen leren omgaan met mogelijke schadelijke inhoud en contacten via het internet? hoe kunnen ze omgaan met cyberpesterij?

Ten gevolge van het faillissement van de leverancier van de elektronische leeromgeving voor het Begeleid Individueel Studeren (BIS) konden niet zoals voorzien online cursussen op de markt worden gebracht. Ondertussen werden specifieke cursussen ontwikkeld, zodat er -van zodra de problematiek rond de elektronische leeromgeving is opgelost- vrij snel een aanbod kan worden gerealiseerd. De online cursussen van BIS en het online systeem zelf moeten uitgroeien tot bouwstenen van de samenwerkingsstructuur tussen de verschillende opleidingssystemen binnen de Interface. In het bijzonder moet het e-lernen van BIS het gecombineerd leren van de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) kunnen ondersteunen.

10. Samenwerking tussen cultuur en onderwijs

In februari 2002 sloot ik met de toenmalige minister bevoegd voor cultuur een protocol van samenwerking. Deze samenwerking heeft enerzijds tot doel kunst en cultuur te integreren in het onderwijs en anderzijds de onderwijswereld en de kunst- en cultuurwereld dichter bij elkaar te brengen:

- het ontplooiën van de individuele competentie en persoonsvorming
- het openen van de wereld van kunst en cultuur voor het onderwijs en omgekeerd
- kunst en cultuur blijvend integreren in het onderwijs
- het muzisch-creatieve zijn plaats te geven als noodzakelijke component van het leren in een sterke en open leeromgeving
- de wisselwerking tussen het leerplicht- en het deeltijds kunstonderwijs te optimaliseren
- een betere afstemming nastreven tussen de veranderlijke artistieke ontwikkelingen en de culturele en pedagogische inhouden in deeltijds en hoger kunstonderwijs
- kunstenaars en kunsteducatieve instellingen betrekken bij de samenwerking tussen cultuur en onderwijs
- opleidingen en navormingen laten aansluiten bij deze doelstellingen

Na een aanloopfase, zal via het uitgebouwde structureel overleg in de loop van 2003 verder concreet gestalte gegeven worden aan de doelstellingen van het protocol.

11. Een participatieve schoolcultuur stimuleren

Dit schooljaar zal het participatiedecreet voor het leerplichtonderwijs op de sporen worden gezet. Dit decreet schept voorwaarden om de betrokkenheid van directies, leerkrachten, leerlingen en ouders bij het schoolbeleid te vergroten. De medezeggenschap zal in alle basis- en secundaire scholen via een schoolraad verlopen. Naast de vertegenwoordigers van de leerkrachten, ouders en de lokale gemeenschap, krijgen ook de leerlingen van het secundair onderwijs een structurele afvaardiging in alle schoolraden. De schoolraden zullen bovenop de advies- en overlegbevoegdheden, die nu reeds bestaan, instemmingsbevoegdheid krijgen over beslissingen die het schoolbestuur overweegt met betrekking tot onder meer:

- orde- en tuchtregels voor de leerlingen;
- bijdragen die van de ouders worden gevraagd.

Mogelijke patstellingen worden vermeden door de eindbeslissing -na het naleven van alle participatieve stappen in het besluitvormingsproces- finaal bij het schoolbestuur of zijn afgevaardigde te leggen.

Om ouders, leerlingen en leerkrachten volwaardig aan het schoolbeleid te laten deelnemen, moeten zij kunnen beschikken over de nodige vorming. Een adequaat vormingsaanbod zal worden uitgetekend.

Verder regelt dit decreet de omvorming van de VIOR tot strategische adviesraad bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Naast de afvaardiging vanuit de formele representatieve organisaties, zullen de directeurs van de scholen via rechtstreekse verkiezingen en de leerkrachten via coöptatie een structurele plaats krijgen in de raden van de VIOR.

12. Leerplicht, leerrecht en leerlingenrechten

ü Spijbelen in het basisonderwijs voorkomen

Vanaf dit schooljaar is een nieuwe regelgeving op afwezigheden van toepassing in het basisonderwijs. Met deze nieuwe regelgeving worden de scholen die inspanningen leveren bij de begeleiding van problematische afwezigheden niet langer bestraft en wordt het leerrecht van jongeren gegarandeerd. Preventie, open communicatie, begeleiding en samenwerking met het CLB staan hierbij centraal. Om deze nieuwe regelgeving duidelijk te communiceren naar alle actoren in het onderwijsveld en naar externe partners (vb. artsen), voorzie ik een implementatiefase om zowel ouders als schooldirecties en leerkrachten in voldoende mate te informeren. Ouders zal ik informeren via de communicatiekanalen van het departement Onderwijs (Gids voor ouders in het basisonderwijs, Klasse, ...). Voor schooldirecties en leerkrachten zal binnenkort een luik voorzien worden op de website van het departement waar verschillende instrumenten ter bevordering van de implementatie zullen worden aangereikt (meest gestelde vragen, schema's, vertalingen modelbrief ouders, ...)

ü Bescherming van de rechtspositie van de leerlingen

In de tweede helft van het lopende schooljaar (2002-2003) zal worden gewerkt aan een decreet op de rechtspositie van de leerlingen. Voorop staat de bedoeling om het Kinderrechtenverdrag en het recht op onderwijskwaliteit op een concrete manier in de onderwijspraktijk te vertalen. Complexe procedures bij de gewone rechtbanken en de Raad van State moeten worden vermeden door duidelijk de regels te bepalen welke scholen, leerlingen en ouders in de omgang met elkaar moeten respecteren. Deze regels hebben betrekking op zowel orde en tucht in de school als de examenpraktijk.

13. Hertekenen van het onderwijslandschap

ü Het landschap van het basisonderwijs

Tijdens de gesprekken die ik vorig schooljaar met koepels, directiecomités, vakbonden en ouderverenigingen voerde, bleek dat men samenwerkingsovereenkomsten als een oplossing beschouwt voor de beleids- en beheersproblemen waarmee heel wat -vooral kleinere- scholen worstelen. Ik wil de basisscholen dan ook aanmoedigen om op bestuurlijk vlak samen te werken in nieuwe scholengemeenschappen. Via deze scholengemeenschappen kunnen ook kleinere scholen evolueren naar 'levenskrachtige basisscholen'. De samenwerking is niet verplicht, maar ze zal worden aangemoedigd. De scholengemeenschap zal bovendien dienen als ankerpunt voor onder meer de administratieve kern en de ICT-coördinator. De geplande schaalvergroting situeert zich dus op het bestuurlijk vlak. De afzonderlijke scholen binnen de scholengemeenschap moeten hun eigen identiteit niet opgeven.

De scholengemeenschappen zullen een nieuwe structuur vormen waaraan afzonderlijke normen zullen gekoppeld worden. Nog dit schooljaar zullen de nodige aanpassingen aan de regelgeving rond zijn en de scholengemeenschappen op 1 september 2003 van start kunnen gaan. Het is geenszins mijn bedoeling de rationalisatienormen voor de afzonderlijke basisscholen op te trekken, evenmin wil

ik raken aan de huidige lestijdschalen die ook kleinere scholen het nodige comfort bieden.

ü Het landschap van het secundair onderwijs

Leerlingen van het beroeps- en technisch secundair onderwijs (maar ook van het kunstsecundair onderwijs) ervaren de huidige 34 of 36 lessen per week vaak als een discriminatie tegenover hun medeleerlingen uit het algemeen secundair onderwijs die in dezelfde school of scholengemeenschap slechts 32 uur per week les krijgen. Daarom wil ik het aantal contacturen in die onderwijsvormen eveneens verminderen tot 32 uur. Deze vermindering mag evenwel de kwaliteit van het secundair onderwijs niet ondermijnen. De leerplannen moeten voor alle betrokkenen kritisch worden doorgelicht, de overlappingsen geschrapt, technische en praktijk vakken zoveel mogelijk geïntegreerd gegeven worden.

Net zoals voor het buitengewoon basisonderwijs zal ook voor het buitengewoon secundair onderwijs een nauwere samenwerking met het regulier secundair onderwijs worden aangemoedigd. Nog al te vaak wordt het buitengewoon onderwijs isolationisme verweten. Mijn talrijke bezoeken aan BuSO-scholen de afgelopen jaren hebben mij geleerd dat dit verwijt niet steeds terecht is en dat er reeds heel wat samenwerkingsinitiatieven bestaan. Om deze samenwerking te stimuleren, zal ik een decretaal initiatief nemen, waarbij niet alleen de scholen met opleidingsvorm 3 en/of 4 tot de bestaande scholengemeenschappen van het secundair onderwijs zullen kunnen toetreden, maar alle instellingen die buitengewoon secundair onderwijs organiseren. Op die wijze kunnen de BuSO-scholen met opleidingsvorm 3 en/of 4 genieten van de vaak uitgebreidere infrastructuur van de secundaire scholen en zal de schaalvergroting ten goeden komen aan de administratieve kernen, de ICT-coördinatie en het algemene zorgbeleid van alle scholen van de schoolgemeenschap.

ü Verzelfstandiging van het officieel gesubsidieerd onderwijs

De vraag naar meer autonomie voor officiële gesubsidieerde scholen, de zogenaamde verzelfstandiging, staat sedert enige tijd in het middelpunt van de belangstelling. Om de verzelfstandigingsgedachte in de praktijk om te zetten, worden momenteel een aantal pistes uitgewerkt. Een voortgezet debat hieromtrent moet leiden tot een concreet decretaal voorstel.

14. Het hoger onderwijs versterken in de uitvoering van zijn maatschappelijke opdracht

ü Optimaliseren van de overgang van secundair naar hoger onderwijs (SOHO-project)

Het pilootproject dat gericht is op het optimaliseren van de overgang van secundair naar hoger onderwijs wordt dit jaar in de ruime regio Mechelen opgestart. Het behelst in eerste instantie de verbetering van de studiekeuzebekwaamheid van de jongeren met het oog op het verminderen van het aantal mislukkingen in het eerste jaar hoger onderwijs. Dit gebeurt onder meer via de ontwikkeling en de verspreiding van een instrumentarium (lesmateriaal, goede praktijken) dat door de leerkrachten en de scholen kan gebruikt worden. Centraal in het project staat de integratie van de studie- en beroepskeuzeproblematiek in de schoolse vorming en het ontwikkelen van begeleidingspraktijken, waarbij de jongeren in hun keuzetraject gestimuleerd

door een studiekeuzedossier te gebruiken. Het pilootproject zal tevens relevante informatie opleveren met betrekking tot de rol van de verschillende actoren in de studiekeuze(begeleiding) en de perceptie van de begeleidingspraktijk vanuit verschillende invalshoeken.

ü Eén structuurdecreet voor het hoger onderwijs

Het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen omvat:

- de bachelor-masterstructuur;
- de accreditatie in het hoger onderwijs;
- de financiering (zie verder).

De invoering van de BAMA-structuur vereist een sterkere verwevenheid van het hogeschoolonderwijs van twee cycli met het wetenschappelijk onderzoek. Daartoe zijn associaties tussen een universiteit en hogescholen noodzakelijk. Deze associaties zullen tevens een nieuwe dynamiek in de verdere ontwikkeling van het hoger onderwijslandschap creëren. Het ontwerp van decreet voorziet in extra-middelen om die academisering en de vernieuwing van het hoger onderwijs te stimuleren. Het is mijn streefdoel dat het ontwerp van decreet tegen het einde van 2002 definitief kan worden goedgekeurd.

Vanaf het academiejaar 2004-2005 zullen de nieuwe bachelor- en masteropleidingen effectief worden geïmplementeerd. Het grootste deel van omvorming moet daarom tegen het einde van 2003 afgerond zijn. Tegelijkertijd moet een procedure van registratie van de andere aanbieders worden uitgewerkt en moeten de associaties vorm krijgen. Daarnaast worden de hogescholen geacht tegen eind mei 2003 een onderwijsontwikkelingsplan in te dienen. De instellingen zullen tijdig worden geïnformeerd over de vormgeving van dat plan en de wijze waarop die plannen zullen beoordeeld worden. De uitbetaling van de aanvullende middelen is gekoppeld aan de deugdelijkheid van de ingediende onderwijsontwikkelingsplannen.

Vlaanderen heeft -net als Nederland- de invoering van de bachelor-masterstructuur gekoppeld aan de accreditatie. De herkenbaarheid en de internationale inbedding van de nieuwe structuur hangen immers af van voldoende kwaliteitsgaranties en transparantie. Accreditatie is een kwaliteitslabel dat opleidingen in het hoger onderwijs die voldoen aan minimale kwaliteits- en niveauvereisten kunnen verwerven. Een externe, onafhankelijke en gezaghebbende instantie zal instaan voor de toekenning ervan. Op het gebied van accreditatie van opleidingen werken we, op basis van gelijkwaardigheid, intens samen met Nederland. We namen reeds gezamenlijk initiatieven met betrekking tot de te ontwikkelen toetsings- en accreditatiekaders en de wederzijdse erkenning en samenwerking van nationale accreditatieorganen. Internationale samenwerking is cruciaal voor de onafhankelijkheid en het gezag van het accreditatieorgaan. Het is de bedoeling in een verdrag de voorwaarden vast te leggen waaronder het Nederlandse accreditatieorgaan een grensoverschrijdende opdracht inzake accreditatie van hoger onderwijsopleidingen krijgt. Die voorwaarden zijn:

- de ontwikkeling en vormgeving van een gezamenlijke accreditatie van opleidingen in het hoger onderwijs die wordt aangeboden in Nederland en in de Vlaamse Gemeenschap.
- de Vlaamse hogescholen en universiteiten, de Vlaamse studenten en werkgevers moeten van bij de operationele start van het accreditatieorgaan op dezelfde wijze betrokken worden als de Nederlandse. De accreditatiekaders moeten een minimaal draagvlak hebben zowel in Vlaanderen als in Nederland. De

accreditatiekaders zullen zoveel mogelijk gemeenschappelijk zijn, maar verschillen in de implementatie van de bachelor-masterstructuur. Ook andere fundamentele verschillen in de kenmerken van beide hoger-onderwijssystemen moeten in de accreditatiekaders worden verrekend.

- De betrokken onderwijsministers moeten hun volle verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Van Nederlandse zijde is die voorwaarde al wettelijk geregeld. Voor de Vlaamse minister moet dat in het verdrag opgenomen worden. Het impliceert onder meer de gezamenlijke benoeming van de leden van het accreditatieorgaan, het recht op te treden tegen een lid van het accreditatieorgaan, de gezamenlijke goedkeuring van de accreditatiekaders, de gezamenlijke goedkeuring van het bestuursreglement van het accreditatieorgaan en van de begroting en de rekening. Zolang er geen verdrag is, zal er een waarnemer worden aangeduid, die namens de overheid aan de vergaderingen van het accreditatieorgaan deelneemt.

Ik zal mij -samen met mijn Nederlandse collega- engageren samen stappen te ondernemen voor de verdere internationalisering van de accreditatie en kwaliteitszorg (internationaal aanvaarde maatstaven), door in de eerste plaats te streven naar een internationale afstemming en wederzijdse aanvaarding van de accreditatiekaders. Momenteel ontwikkelen Noorwegen, Duitsland, Spanje en Zwitserland één of andere vorm van accreditatie. Het is de bedoeling de ontwikkelde concepten internationaal regelmatig te toetsen. De onderhandelingen met het oog op het opstellen van een verdrag zijn op ambtelijk niveau gestart. Gelet op het -in het ontwerp van decreet vastgelegde- stappenplan moet het verdrag voor het einde van 2003 uitwerking hebben.

ü Flexibiliseren van het hoger onderwijs

Zoals reeds eerder aangekondigd zullen een viertal decreten aan het structuurdecreet (zie hierboven) worden aangebouwd. Twee daarvan -het decreet op de flexibilisering van het hoger onderwijs en het decreet op de lerarenopleidingen (zie verder)- zullen nog tijdens deze legislatuur hun beslag krijgen en in 2003 gefinaliseerd worden.

Flexibilisering is een ruim begrip en heeft ondermeer te maken met:

- flexibilisering van de toegang tot het hoger onderwijs, waarvan onder meer de uitbouw van open hoger onderwijs en het in aanmerking nemen van elders verworven competenties deel uitmaken;
- de flexibilisering van de leeromgeving: wat onder meer andere leervormen (zoals projectonderwijs, afstandsonderwijs of probleemgestuurd onderwijs), de integratie van ICT, het herdenken van de begeleiding van studenten of de manier van examineren, de uitbouw van het professionele milieu als leeromgeving (duaal leren en contractonderwijs) betreft;
- de flexibilisering van het curriculum, waarbij onder meer een evenwicht moet worden gezocht tussen het bepalen van het eigen programma door de student en de voorstructurering van het aanbod door de instelling, de opleidingen vanuit de context van levenslang leren moeten worden herdacht, bredere basiscompetenties i.p.v. vakken moet worden vooropgesteld;
- de flexibilisering van de onderwijsorganisatie met onder meer afwijkingsmogelijkheden van het strakke studiejaarsysteem.

De decreten hoger onderwijs maken - met uitzondering van het laatste punt- deze vormen van flexibilisering reeds mogelijk. Om iedere student -ongeacht of deze een volledige opleiding of een specifieke leereenheid wenst te volgen- toe te laten op een

adequate manier competenties te verwerven, moet een organisatiestructuur worden gecreëerd waarbij het studiejaarsysteem de norm blijft, maar tegelijk specifieke trajecten mogelijk worden. Het nieuwe model moet waarborgen dat het hoger onderwijsaanbod geen onoverzichtelijk amalgaam wordt waaruit de studenten naar eigen goeddunken hun studiepakket kunnen samenstellen. De organisatiestructuur moet beantwoorden aan de opleidingswensen van de overgrote meerderheid van studenten die een opleiding volgens een regulier traject (jaar na jaar) willen volgen, maar moet ook mogelijkheden bieden om het starre studiejaarsysteem te doorbreken en soepeler in te spelen op de vraag van de studenten die op een andere manier specifieke competenties wensen te verwerven. Het voltijds of deeltijds studeren moeten derhalve een andere en vooral soepelere invulling krijgen. De nieuwe organisatiestructuur moet de instellingsbesturen maximaal toelaten hun onderwijs aan te bieden volgens een eigen concept. Dat betekent bijvoorbeeld dat een instelling zou kunnen kiezen het onderwijs in semesters te organiseren of in het uiterste geval nog volgens het bestaande regime van de studiejaren. Waarschijnlijk zal deze organisatorische flexibilisering de andere vormen van flexibilisering in een stroomversnelling brengen.

ü De financiering van de hogescholen en de universiteiten

De enveloppes van de universiteiten en hogescholen voor de periode 2003-2006 worden in het ontwerp van structuurdecreet (zie hierboven) vastgelegd. In datzelfde ontwerp-decreet wordt ook de omvang van de aanvullende middelen en de middelen voor de academisering van de hogeschoolopleidingen van twee cycli voor diezelfde periode vastgelegd.

Samen met de Vliir gaat er dit najaar reeds werk gemaakt worden van het in kaart brengen en het verklaren van de bestaande situatie. In het voorjaar 2003 zal ik een groep deskundigen belasten met het uitwerken van voorstellen voor een nieuw bekostigingsmodel op basis van de analyse van het vigerende Vlaamse bekostigingssysteem en van de buitenlandse bekostigingsmechanismen. Aandachtspunten in die analyse zijn:

- de verhouding publieke-private middelen;
- de verhouding tussen de bekostiging van onderwijs en onderzoek;
- de mate van input-gerelateerd of output-gerelateerd;
- de mate van lump sum financiering of van incentive funding;
- de kostprijs-elementen van een opleiding en de financiële waardering ervan;
- de relatie tussen de hoogte van de financiering en de kwaliteit c.q. prestaties;
- de rol van intermediaire organisaties.

ü Studiefinanciering

Het volgende werkjaar zullen concrete voorstellen worden geformuleerd en zal een nieuw decreet inzake studiefinanciering voor het hoger onderwijs worden voorbereid dat de huidige systemen van studiebeurzen en sociale toelagen integreert. Dit decreet zal rekening houden met de noden en behoeften die ontstaan zijn ten gevolge van de gewijzigde maatschappelijke context, evenals met de uitdagingen en wijzigingen die zich in het onderwijslandschap voordoen, onder andere wat de implementatie van de Bolognaverklaring betreft, de flexibilisering en de internationalisering van het hoger onderwijs. De implementatie van dit decreet is voorzien voor het academiejaar 2004-2005.

ü Hervorming van de lerarenopleiding

De beleidsevaluatie reikte zeer waardevolle informatie aan, die op haar beurt de basis leverde voor een zeer brede consultatie van alle geledingen en vooral van de scholen als belangrijkste afnemers. Op mijn vraag, tekende een werkgroep vervolgens een aantal krijtlijnen uit, op grond waarvan ik een ultieme consultatieronde hield. Momenteel beschik ik over de nodige elementen om op korte termijn een ontwerp van decreet ter goedkeuring voor te leggen. De hervorming van de lerarenopleiding zal in samenwerking moeten gebeuren tussen opleiders en afnemers, maar de opleiders zullen ook onderling veel meer met elkaar moeten overleggen en samenwerken. In de toekomstige associaties ligt daarvoor een nieuwe opportuniteit. Het decreet zal duidelijkheid brengen over de stage (zie hoger).

Ik ben ervan overtuigd dat wij in de hoogste jaren van het secundair onderwijs behoefte hebben aan academisch goed gevormde leerkrachten. Met academisch verwijs ik dan naar hun inhoudelijke vorming. De in de toekomst gevormde masters zullen zich op het beroep van leerkracht kunnen voorbereiden door een opleiding die leidt tot de titel van leraar. Met de nadruk op deze titel wil ik duidelijk stellen dat leerkrachten professionals zijn en als dusdanig de nodige maatschappelijke erkenning verdienen.

Zowel de hervormde lerarenopleiding als de flexibilisering van de opleiding moeten bijzondere doelgroepen kunnen aantrekken om het leraarschap op te nemen. Indien we de realisatie van gelijke onderwijskansen ernstig nemen dan zullen we ervoor moeten zorgen dat deze ook in de toegang tot het beroep van leerkracht doordringen.

Bij het uittekenen van de vernieuwde lerarenopleiding wil ik tenslotte rekening houden met de actuele opvattingen over de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De leeftijdscategorieën die de basis vormen voor de indeling in onderwijsniveaus zal grondig worden onderzocht en in de toekomst moet het minstens mogelijk worden soepeler een bredere bevoegdheid te verwerven zonder de basisopvatting van de opleiding te moeten wijzigen. Uiteraard impliceert dit dat tegelijk met deze hervorming het stelsel van bekwaamheidsbewijzen grondig zal moeten worden aangepast.

15. Leren uitbouwen tot een proces dat de hele levensloop omspant: 'levenslang en levensbreed leren'.

ü Levenslang en levensbreed leren

Het actieplan levenslang en levensbreed leren wordt verder uitgevoerd. Regelmatig beraadslaagt de Vlaamse Regering over mogelijke aanpassingen van dat plan op basis van hetgeen reeds werd gerealiseerd.

Wat de samenwerking tussen de publieke vormingsactoren (Onderwijs, VDAB, VIZO en het sociaal cultureel vormingswerk) betreft, werd gestart met de operationalisering van de Interface van de betrokken leidend ambtenaren, die moet leiden tot:

- een organogram voor de Interface met inbegrip van de integratie van de Edufora
- een aantal concrete projecten.

Naast het op elkaar afstemmen van bestaande initiatieven zal de aandacht gaan naar het gezamenlijk uitwerken van een aantal belangrijke projecten:

- Het uitbouwen van een geïntegreerd model van erkenning en beoordeling van verworven competenties is momenteel de cruciale uitdaging in het realiseren van Levenslang Leren. Bij de prioriteitsstelling van mogelijke kansengroepen en projecten inzake EVC werd rekening gehouden met de maatschappelijke relevantie en de mate waarin de thema's verschillende beleidsdomeinen aanbelangen. Voor het eerste werkingsjaar ligt de focus op de publieke en private zorgsector, de lerarenopleiding en de toegang tot het lerarenberoep, de inburgering, het beroep van reisleiders en gidsen en de doelgroep van laaggeletterden en jongeren zonder startkwalificaties. De EVC-werkgroep van de Interface zal een projectoproep lanceren en de Vlaamse regering zal in het najaar haar goedkeuring geven aan het opstarten van een aantal projecten. De EVC-werkgroep zal instaan voor de opvolging en coördinatie van de projecten en zorgen voor overleg en afstemming tussen de verschillende actoren om methodiekuitwisseling te organiseren én een gemeenschappelijk begrippenkader te ontwikkelen.
- Het initiatief van de Grote Leerweek dat in 2001 werd opgestart heeft tot doel zoveel mogelijk volwassenen bewust te maken van de mogelijkheden om te leren en hen de weg te wijzen naar vormingsinitiatieven in hun buurt. Dit initiatief zal verder worden uitgebouwd en krijgt de steun van alle ministers die bevoegd zijn voor één of andere luik van de volwassenenvorming.
- In 2003 zal een concept van Leerwinkel worden uitgewerkt waarbij de ontwikkeling van een gemeenschappelijke, transparante en geactualiseerde database die het opleidingsaanbod tot bij de klant brengt, centraal staat. Een haalbaarheidsstudie moet uitwijzen hoe deze informatie best ter beschikking kan worden gesteld om zoveel mogelijk potentiële gebruikers te bereiken.
- Recent werd door de Vlaamse regering een nieuw punt toegevoegd aan het actieplan, namelijk het jaarlijks opstellen van een *Jaarboek levenslang leren* met een eerste versie in 2003. Het domein levenslang en levensbreed leren is dermate uitgebreid dat er een behoefte bestaat aan een globaal overzicht en opvolgingsmogelijkheden op basis van cijfermateriaal. Dat materiaal moet toelaten na te gaan of de genomen maatregelen effectief de doelgroep bereiken en het beleid eventueel bij te sturen. Het jaarboek zal ook ruimte bieden om beleidsrelevante thema's uit te diepen.

In het kader van het stimuleren van het levenslang en tegelijk levensbreed leren werden vorig schooljaar een aantal organisatorische aanpassingen ingevoerd die de leertrajecten van het deeltijds kunstonderwijs beter afstemmen op de behoeften van volwassenen. Het leerplezier en de niet-instrumentele functie van het begrip "levensbreed" leren in het deeltijds kunstonderwijs immers op de voorgrond. Daarom wil ik de academies verder stimuleren om zich nadrukkelijker te profileren in het aanbod van vormingsinitiatieven voor volwassenen. Dat heel wat academies voor deeltijds kunstonderwijs deel namen aan de Grote Leerweek, is reeds een belangrijke stap. Voor een aantal toegepaste opties in de studierichting beeldende kunst zal een erkenning aan de getuigschriften worden gekoppeld.

ü Hertekening van het onderwijslandschap voor volwassenenonderwijs

Gedurende dit schooljaar wordt de modularisering van het volwassenenonderwijs intensief verder voorbereid zodat op 1 september 2003 een nieuw concept van modularisering in het volwassenenonderwijs kan ingevoerd worden. Dit concept zal volledig sporen met het modularisering van het secundair onderwijs alsook met het modulair aanbod van VIZO en van VDAB. De implementatie van de nieuwe

modulaire structuur zal betrekking hebben op ten minste tweederde van het aanbod van het volwassenenonderwijs. Het huidig schooljaar zal niet alleen aangewend worden om de modularisering inhoudelijk verder uit te werken, maar tevens voor communicatie en overleg met het veld, zodat deze vernieuwing ook door de CVO's gedragen wordt.

In de loop van dit schooljaar zal een discussietekst worden voorgelegd over een nieuwe decretale regeling voor het volwassenenonderwijs met inbegrip van de basiseducatie. Het is belangrijk dat de Centra voor Volwassenenonderwijs op korte termijn uitgroeien tot krachtige centra. De CVO's nieuwe stijl, de Syntra van de middenstandsopleiding en de in aantocht zijnde nieuwe centra voor beroepsopleiding van de VDAB moeten evenwaardige centra worden, die levenslang leren in de Vlaamse Gemeenschap tot een realiteit maken.

16. Naar een nieuwe opleidingenstructuur

De toenemende aandacht voor levenslang en levensbreed leren vraagt om een hertekening van het huidige opleidingsaanbod binnen én buiten het onderwijs. In de toekomst zullen mensen, meer dan nu het geval is, kwalificaties kunnen behalen tijdens hun hele leven. De strikte beschotten tussen onderwijsniveaus en tussen diverse onderwijs-, opleiding- en vormingverstrekkers zullen daartoe moeten doorbroken worden. Een overkoepelende structuur, waarin alle opleidingen zijn samengebracht, moet leiden tot een herkenbaar en transparant aanbod waarin leertrajecten flexibel kunnen worden uitgestippeld. Het uitbouwen van dergelijke structuur betekent dat men de fundamenteën van het huidige systeem in vraag durft stellen zoals:

- de opdeling van het onderwijs in institutionele categorieën zoals lager, secundair en hoger onderwijs, onderwijsvormen, graden, specialisaties en vakken, de waarde van kwalificaties waarmee men vertrouwd is;
- selectie- en oriënteringsmechanismen;
- onderliggende visies op leerprocessen.

Een breed samengestelde stuurgroep binnen het departement onderwijs zal zich buigen over de progressieve ontwikkeling en stapsgewijze implementatie van een vernieuwde opleidingenstructuur voor het leerplichtonderwijs en voor het vergelijkbaar aanbod in het volwassenenonderwijs. De reorganisatie van het kunstsecundair onderwijs kadert in de hertekening van de huidige opleidingenstructuur voor het secundair onderwijs in zijn geheel. Deze stuurgroep zal -in samenspraak met de werkgroep Interface- de afstemming tussen onderwijs en andere opleidingenverstrekkers bewaken.

17. Kleurrijk Vlaanderen

In een eerste fase heeft het project Kleurrijk Vlaanderen 6 visiegroepen aan het werk gezet. In de visiegroep "lerend Vlaanderen" is door vertegenwoordigers van overheid, koepels, middenveld en experts nagedacht over de ontwikkeling van Vlaanderen tot een lerende maatschappij, de uitdagingen en risico's die dat met zich meebrengt en de doelstellingen die men hierbij wenst te realiseren. Samen met de resultaten van de werkzaamheden uit de andere visiegroepen leidde dit tot "21 doelstellingen voor de 21ste eeuw". In een tweede fase wil het project Kleurrijk Vlaanderen het toekomstdenken teruggeven aan de brede maatschappij. Alle Vlamingen worden uitgenodigd creatief mee te denken over de toekomst van Vlaanderen op de lange termijn. In de periode november 2002 - februari 2003 zal Kleurrijk Vlaanderen extra aandacht besteden aan het onderwerp "participatie",

waarbij de focus ligt op het participatief schoolbeleid. De aandacht van Kleurrijk Vlaanderen hiervoor zal immers een hoogtepunt kennen bij de voorstelling van het ontwerp-participatiedecreet in de onderwijscommissie in het Vlaams Parlement.

18. Het onderwijs internationaliseren

ü Participatie aan het Europees onderwijsbeleid

De doelstellingen die ik mede met mijn collega's, Europese onderwijsministers, voor de onderwijs- en opleidingsstelsels in het doelstellingenrapport heb vooropgesteld, zijn niet alleen ambitieus, maar hebben ook gevolgen voor het Vlaamse onderwijs. Via de open methode van coördinatie wil de Europese Unie de vooruitgang in de realisatie van de 3 strategische doelstellingen opvolgen:

1. Verbetering van de kwaliteit en de effectiviteit van de onderwijs- en opleidingsstelsels in de EU via o.m. verbetering van het onderwijs en de opleiding voor leerkrachten en opleiders, optimale inzet van financiële middelen, toegang tot ICT voor iedereen, enz.
2. Betere toegankelijkheid van de onderwijs -en opleidingsstelsels voor iedereen, door het leren aantrekkelijker te maken, actieve participatie van burgers in de maatschappij, enz.
3. De onderwijs- en opleidingsstelsels breed open gooien voor de buitenwereld via het stimuleren van het ondernemerschap, verbetering van het vreemde -talenonderwijs, versterking van mobiliteit en uitwisseling, enz.

De “open methode voor coördinatie” is een instrument dat met indicatoren, benchmarking, verspreiding van goede praktijk voorbeelden en peer reviews de lidstaten zal aansporen, dwingen en/of helpen deze concrete doelstellingen te bereiken, rekening houdend met de eigen culturele en onderwijskundige context. In allerlei werkgroepen zullen deze doelstellingen concreet inhoudelijk gestalte krijgen. Essentieel voor ons is dat de resultaten van deze werkzaamheden maximaal aansluiten en sporen met de doelstellingen van het Vlaamse onderwijsbeleid.

Europa wil snel gaan. Op de Top van Barcelona hebben de regeringsleiders opgeroepen tot verdere actie “ter verbetering van de beheersing van de basisvaardigheden, meer in het bijzonder door het onderwijs van ten minste twee vreemde talen vanaf zeer jonge leeftijd: de ontwikkeling van een indicator voor taalkundige competenties in 2003; de bevordering van digitale geletterdheid, de veralgemening van een internet computergetuigschrift voor leerlingen secundair onderwijs (ECDL)”

Om het onderwijsveld intensiever te betrekken bij de vormgeving en de uitvoering van het Europese onderwijsbeleid zal ik de nodige communicatie-acties opzetten. Ik hoop dat op die wijze een maatschappelijk debat op gang komt dat de aanvaarding van de Europese onderwijsdoelstellingen kan bevorderen.

Het “Bruggeproces” werd gestart tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie met als doelstelling de beroepsopleidingsstelsels in Europa beter op elkaar af te stemmen en het vertrouwen in de kwaliteit van de beroepsopleiding van andere landen te vergroten. De bestaande diversiteit en de afwezigheid van kwaliteitsstandaarden bemoeilijken de mobiliteit van werknemers. De Europese Commissie, daarin gesteund door de Top van Barcelona (maart 2002) wil de Europese samenwerking in de beroepsopleiding versterken via (h)erkenning van competenties en kwalificaties en opleidingsstructuren alsmede effectieve kwaliteitsbewaking. De Vlaamse Gemeenschap zal actief meewerken aan het

inhoudelijke denkwerk van dit proces. Goede samenwerking onder de verschillende opleidingsverstrekkers in Vlaanderen is een conditie sine qua non om het Bruggeproces efficiënt te laten verlopen.

Stand van zaken van de uitvoering van de resoluties en moties aangenomen door het Vlaams Parlement**Resoluties***Nr. 942 (2001-2002) kosteloosheid basisonderwijs*

In onderwijsdecreet XIII van 13 juli 2001 kregen de principes van de internationale verdragen en de Belgische Grondwet een meer expliciete invulling. Het decreet basisonderwijs bepaalt nu dat er in de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen geen direct (dus bij de inschrijving) of indirect (door bijvoorbeeld hoge kosten aan te rekenen voor zaken waarvoor een bijdrage mag gevraagd worden aan de ouders) inschrijvingsgeld kan gevraagd worden. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven. Voor materialen, activiteiten en diensten die niet essentieel zijn voor het volgen van onderwijs mogen de scholen wel een bijdrage vragen aan de ouders op voorwaarde dat dit met hen vooraf werd overlegd in de participatieraad of schoolraad. Sinds de start van dit schooljaar (2002-2003) moeten de ouders via het schoolreglement worden ingelicht over de bijdrage die op jaarbasis van hen wordt gevraagd. Dit moet verhinderen dat ouders in de loop van het schooljaar voor onaangename verrassingen komen te staan. Daarnaast moet er in de participatieraad / schoolraad een regeling worden uitgewerkt voor ouders die het financieel moeilijk hebben. Deze regeling vormt een afwijking op de bijdrageregeling en moet eveneens opgenomen worden in het schoolreglement.

Nr. 579 (2000-2001) Gelijke kansen binnen het onderwijs

Het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen –I en bestaande regelgeving bieden (een aanzet tot) antwoord op heel wat aandachtspunten van deze resolutie. De centrale doelstelling van het decreet is optimale leer- en ontwikkelingskansen realiseren voor alle kinderen. Dit kan slechts met respect voor de diversiteit binnen de leerlingengroep en individuele mogelijkheden. Op basis van de gelijke kansenindicatoren, de weging en het toekenningsmechanisme van de aanvullende lestijden en uren-leraar komen scholen die het meest geconfronteerd worden met kansarme groepen prioritair in aanmerking. De criteria die in het decreet zijn opgenomen met betrekking tot weigering en doorverwijzing geven scholen de mogelijkheid, met respect voor de rechten van ouders en kinderen op inschrijving in de school van keuze, een toelatingsbeleid te voeren. Anderstaligheid (thuis taal) eerder dan etnische herkomst is hierbij een belangrijk item. De lokale overlegplatforms zullen hierop mee toe te zien en zullen het beleid inzake de gelijke kansenproblematiek in het onderwijs op lokaal vlak kaderen binnen een breder maatschappelijk beleid rond gelijke kansen. Om dit te realiseren werden bijkomende middelen geïnvesteerd zowel op het vlak van omkadering van scholen, als op het vlak van de wetenschappelijke ondersteuning en opvolging.

Moties

Nr. 1282 (2001-2002) opvolging van dossier financiële lasten uit het verleden, voortvloeiend uit scholenbouw met het Waarborgfonds

Reeds drie jaar worden gesprekken gevoerd met het kabinet van de minister bevoegd voor financiën en begroting, maar er is nog steeds geen KB.

Nr. 1189 (2001-2002) Leerplichtonderwijs tot 18 jaar in het algemeen en het alternerend leren in het deeltijds beroepssecundair onderwijs in het bijzonder

In opvolging van deze motie kan meegedeeld worden dat een screeningsinstrument en cliëntvolgsysteem voor de leerlingen DBSO door een expertengroep werd ontwikkeld. Sedert 1 september 2002 wordt dit instrument in drie pilootregio's gebruikt (Maaseik-Maasmechelen, Aalst en Brugge) om arbeidsattitudes, opleidings- en tewerkstellingsbereidheid te testen bij de doelgroep. In opvolging van de trajectbegeleiding, werden bovendien middelen voorzien voor de bevordering van de werkervaring voor de schooljaren 2002-2003 tot en met 2004-2005.

Nr. 1033 (2001-2002) naschoolse taken in het basisonderwijs

Een participatiedecreet, waarin voorzien is dat ouders ruimere inspraak krijgen, is in voorbereiding. Met dit decreet wil ik vooral een coherente en transparante participatiestructuur uitwerken, waarbij aan alle onderwijsactoren de kans wordt geboden om rechtstreeks of via door hen verkozen afgevaardigden inspraak te hebben bij thema's van het schoolbeleid die hen aanbelangen (o. a. naschoolse taken in het basisonderwijs). Hierbij zal ik streven naar een maximaal evenwicht tussen participatie- en beslissingsrecht voor alle betrokkenen. Bijzondere aandacht zal tevens worden besteed aan het informatierecht van elke onderwijsbetrokkene. Een open communicatiebeleid in de school zal de betrokkenheid en de inspraak van alle geledingen bevorderen.

Nr. 991 (2001-2002) situatie van de internaten in Vlaanderen

Bij de budgetcontrole werden vanuit DIGO geen extra infrastructuurmiddelen (machtigingen) voor specifiek de internaten voorzien. Op 26 oktober 2001 besliste de raad van bestuur van de DIGO om prioriteit te geven aan bouwdoSSIers met een component brandveiligheid. Deze beslissing werd op 13 november 2001 meegedeeld aan de voogdijminister. Bij de budgetcontrole 2002 werd een nieuw initiatief goedgekeurd waarbij de bestaande ongelijkheid qua financiële middelen tussen enerzijds de internaten van het officieel gesubsidieerd onderwijs en het vrij gesubsidieerd onderwijs en anderzijds de internaten van het gemeenschapsonderwijs weggewerkt werd.

Nr. 981 (2001-2002): pedagogische inspectie in de Franstalige faciliteitscholen

De gesprekken met de Franse Gemeenschapsregering om tot andere afspraken te komen inzake de inspectie in de faciliteitscholen worden verdergezet. Ik engageer me op korte termijn duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheid om tot een akkoord te komen. Een eventueel akkoord zal in het Vlaams parlement worden besproken. Indien er geen akkoord kan worden bereikt, ben ik bereid verdere stappen te overwegen binnen de mogelijkheden van de wet.

Nr. 937 (2001-2002) verkeersopvoeding en mogelijkheid van fietsopleiding op de lagere school

Fietsvaardigheid is opgenomen in de eindtermen voor het basisonderwijs. Het gehele schoolteam is hiervoor verantwoordelijk. De onderwijsinspectie stelt vast of de school een maximale inspanning doet en controleert de uitvoering van die eindtermen.

De onderwijsverstrekkers zijn bijgevolg verplicht –weliswaar op autonome wijze – te voorzien in voldoende oefenmogelijkheden om met ‘verschillende soorten rollend of glijdend materiaal veilig om te gaan’, dus ook met een fiets. Leerkrachten hebben nood aan didactische suggesties voor een doelgericht werken aan deze fiets- en verkeersvaardigheden doorheen de verschillende jaren van de basisschool. Didactische suggesties inzake een gestructureerde fietsopleiding behoren echter niet tot mijn bevoegdheid. Daarvoor kan een beroep worden gedaan op de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV). De VSV heeft immers als doel via nascholing van leerkrachten actieve verkeers- en mobiliteitseducatie ingang te doen vinden in het onderwijs. Het succes en de kwaliteit van het VSV-ondersteuningsaanbod hangt in grote mate af van de samenwerking tussen de onderwijs- en verkeerswereld.

Met het startbanenproject Verkeersveiligheid worden jongeren ingezet om de schoolomgevingen en het school-woonverkeer veiliger te maken.

Nr. 857 (2001-2002) Statutaire toestand van ziekenhuisscholen in Vlaanderen

Momenteel nam de overheid twee maatregelen voor het onderwijs aan zieke kinderen:

1. Tijdelijk Onderwijs Aan Huis (TOAH) in het basisonderwijs.
2. Ziekenhuisscholen en scholen verbonden aan een medische instelling (buitengewoon onderwijs, Type 5).

In het onderwijsdecreet XIV creëert de Vlaamse regering de mogelijkheid om het verstrekken van onderwijs in kinderpsychiatrische diensten, de zogenaamde K-diensten, te subsidiëren. In de uitgavenbegroting werd daarvoor 718.000 euro voorzien. In het decreet werd ook opgenomen dat de totale subsidie nooit minder mag bedragen dan deze in het begrotingsjaar 2002. Het is de bedoeling het onderwijs in K-diensten van nabij op te volgen, de getroffen regeling te evalueren en een antwoord te bieden op het stijgend aantal bedden en plaatsen. Daarnaast zal worden gezocht naar andere mogelijke doelgroepen en nagegaan worden in welke mate de regeling voor K-diensten een oplossing kan bieden voor deze problematieken.

Nr.835 (2001-2002) Doventolken in het onderwijs

De overheid spant zich in om dove leerlingen in het gewoon onderwijs te ondersteunen door middel van doventolken. Zowel het aantal leerlingen dat ervan gebruik maakt als het budget dat ervoor wordt vrijgemaakt, zijn de afgelopen vijf jaar continu gestegen. Jaarlijks wordt deze ondersteuning geëvalueerd (enquêtes, gesprekken ...) en telkens wordt de reglementering in de mate van het haalbare aangepast. Op termijn wordt gestreefd het aantal doventolken te koppelen aan normen per onderwijsniveau en studierichting. Dit zal evenwel pas kunnen als er enige stabiliteit is in het aantal aanvragers en het doventolkenbureau voldoende doventolken heeft. Het inzetten van doventolken is geïntegreerd in de regeling rond de speciale onderwijsleermiddelen (SOL).